

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egy évre — — 36 kor.
Fél évre — — 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Fgy óra ... — 3 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesü-
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, augusztus 14.

Az aradi püspök

Apponyi rendeletéről.

(Saját tudósítónktól.) Tudvalevőleg Apponyi Albert gróf kultuszminiszter leiratot intézett a román konzisztóriumokhoz és tudtul adta, hogy az aradi, nagyszebeni, karánsebesi görög-keleti, balázsfalvai, nagyvárad, lugosi és számosújvárosi görög-katolikus tanítóképző intézet működését egyelőre nem engedi meg. A leirat nem tartalmaz direkt betiltást, hanem csak arra utasítja az intézetek vezetőit, hogy mindaddig ne nyissák meg a tanítóképzőket, amíg a kormány valamely intézkedése következményeképpen erre külön engedélyt nem ad. Ez ügyben kérdést intéztünk Pap I. János aradi görög-keleti püspökhöz, az aradi konzisztórium elnökéhez, aki a következő nyilatkozatot tette:

— Rendkívül meglepeit engem a kultuszminiszter leirata, amely azt tartalmazza, hogy mindaddig, míg a kultuskormány bizonyos intézkedéseket nem fogadatosít, nem nyithatók meg a román tanítóképző intézetek. Én a miniszteri leiratot átadtam az aradi konzisztóriumnak és ez a leirat szeptember 3-án a nagyszebeni metropolitikai konzisztórium ülésén tárgyalás alá kerül. A metropolita ugyanis kilátásba helyezte, hogy szeptember 3-ára, amikor úgy is rendes évi konzisztórium ülés lenne, gyűlést hív össze e tárgyan. A miniszteri leirat azért lepett meg engem, mert a tanítóképző intézet vezetői és tanerői, amióta az intézet fenáll, tartózkodtak mindennemű politizálástól és tisztán hivatásuknak szentelték életüket, tehát tanári működésük is mentes volt a politizálástól. A kormány különben is kiküldöttei, mint bizalmasai által állandóan ellenőriztette az intézet működését és tanítási menetét; még nem volt rá eset, hogy valamikor hazafiasági szempontból kifogásokat emelt volna a kormány megbízottja az aradi intézet ellen. Nem tudok más magyarázatot adni a kormányrendeletnek, minthogy az valami rosszakaratú berugás következménye. Megemlítem végül, hogy az aradi tanítóképző és hittal oktató intézetből kikerült növendékek ellen hazafias szempontból tudomásom szerint soha kifogást nem emeltek és őket sohase vádolták meg hazafiatlansággal.

Mind jobban teret nyerünk Moldvában

Budapest, augusztus 13. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harcér:

Mackensen vezértábornagy hadserege:

Foksanitól északnyugatra tegnap német ezredek rohammal elfoglalták a makacsul védett Pansiu. E helységtől délnyugatra csapataink kivertek az ellenséget állásaiból. Az ellenség ellentámadásai a galaci Dunahajlástól nyugatra és Foksanitól északra eredménytelenek maradtak.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Haderőink a Slanic patak alsó folyása mindkét oldalán az okmai hídfő-állások előtt harcban állanak. Az ellenség elkeseredett ellentámadásokkal fokozza ellenállását.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala.

A Zbrucnál és Hositánál az oroszokat, akik erősebb felderítő osztagokkal előretapogatóztak, visszavertük.

Olasz harcér:

Az ellenség repülőtevékenysége az Isonzó felett egyre tartott.

Balkán harcér:

Nincs jelenti való. — A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, augusztus 13. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Keleti harcér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege arcvonala:

Csak Smorgontól délre, Lucktól nyugatra, Tarnopolnál és a Zbrucznál volt élénkebb tüzelés. Itt több ízben portyázó osztagok közti összeütközésre került a sor.

József főherceg vezérezredes hadserege arcvonala:

Moldva nyugati részében az ellenség igen makacs védekezése ellenére, amely számos heves támadásban nyilvánult meg, sikerült a Trotus völgytől délre elért területnyereségünket megnagyobbítani.

Mackensen vezértábornagy hadserege:

A keményen védett Pansiu hegységet rohammal elfoglaltuk. Az oroszoknak és románoknak arcvonalunk szomszédos szakaszai ellen intézett tehermentesítő támadásai hiábavalók voltak. Valamennyi veszteségteljesen meghiusult. A Szereth alsó folyásánál a tüzérség tevékenysége élénk maradt. Az ellenség több támadását a Buzaul torkolata és a Duna között visszavertük.

Macedóniai harcér:

Lényeges esemény nem történt. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Visszavert angol és francia támadások

Berlin, augusztus 13. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcér:

Rüpprecht bajor trónörökös hadserege:

A harci tevékenység a flandriai harcvonalon aránylag nyugodt nap után az esti órákban ismét jelentékeny erőre fokozódott. Tüzérségünk az ellenség ütegfészkei ellen jó hatással dolgozott és Lessinostól keletre szétugrasztotta támadásra készen álló angol csapatokat.

A német trónörökös hadserege:

A Chemin des Dames hosszában s a Champagne nyugati részén a tüz-

tev ékenység jelentékenyen fokozódott. A Laon—soissons-i országúttól északra tegnap reggel a franciák erős támadásokra törtek előre, tüzünkkel és közelharcban visszavertük őket. Epp oly hába való volt az ellenség előretörése Lillestől délnyugatra. Verdun északi arcvonalán a Maas mindkét partján heves tüzeres harcok fejlődtek ki.

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadserege:

Semmi ujság. Egyik repülőgépünk eltűnt. Tegnap a szárazföldön 14 ellenséges repülő és egy kötött léghajót lőttünk le. Julius havában ellenfelünknek légi haderejében szenvedett vesztesége 34 kötött léghajó és legalább 213 repülőgépre rugott, amelyek közül 89 vonalaink mögött, 115 pedig az ellenség vonalain túl légi támadás és védőtüzelés folytán égve zuhant le. Mi 60 repülőgépet veszítettünk, kötött léghajót egyet sem. — **Ludendorff**, első főszállásnester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Félmillió szeszszalás Budapesten.

— tudósítónktól. —

Vakmerően végrehajtott család ügyében indította meg a nyomozást a budapesti rendőrség.

Kohn Lajos, aki egy marosvásárhelyi nagy lakóház vezetője, e hó 28-án a marosvásárhelyi Transsylvania kávéházban ült és ujságot olvasott, amikor az asztalához lépett egy 35 évesnek látszó férfi, aki Fekete Lajos néven mutatkozott be és arra kérte, hogy jöjjen ki kávéházból az utcára, mert valami fontos közölni valója van. Kohn Lajos kiment az utcára Feketével, ahol elárta, hogy neki Budapesten nagyobb szeszkerakata van és hajlandó is volna két és fél vagon szeszt maximális áron szállítani. Egy ívarlevél másodlatát mutatta, amely szerint az aradi vasúti állomásra két vagon szesz már meg is érkezett. Kohn Lajos ekkor 5000 korona előleget adott át Feketének, aki arra kérte, hogy adjon neki egy írást arról, hogy a szeszt 6 koronaért vásárolta hektoliter-fokként. Ezt az írást majd az üzlet perfektualása után vissza fogja adni.

Abban állapodtak meg ezután, hogy április 1-én az üzlet végleges megbeszélése céljából Budapesten a Vigszínház kávéházban találkoznak. Múlt hó 29-én azután Kohn Lajos Marosvásárhelyen felemlitette Rosenfeld József ottani szeszkereskedő előtt a szeszvetelt és kérdezte, nem volna-e hajlandó résztvenni az üzletben. Rosenfeld szintén kapott az ajánlaton és kijelentette, hogy az Agrárbank útján majd megfelelő összeget fog átutalni, amit Kohn elegendőképpen szintén átadhat Feketének. A megbeszélés napján a marosvásárhelyi nagykereskedő fel is utazott Budapestre. Itt a Vigszínház kávéházban találkozott Feketével. Ez alkalommal Kohn még 15.000 korona előleget adott át Feketének s augusztus 3-án felvette az Agrárbanknál a Rosenfeld által átutalt 202.000 koronát, amit szintén Feketének adott át. Az előlegekről azonban semmiféle elismerést vagy írást nem kért Kohn Feketétől és nem is érdeklődött közelebbről annak kitérő iránt.

Kohn Lajos Budapesten a Róyal szállóban szállt meg és ott találkozott Weinreb Bertalan szatmári nagykereskedővel. Őt is felszólította, hogy lépjen be az üzletbe. Weinreb néhány nap múlva, miután Szatmárról újból Budapestre érkezett, szintén hajlandónak mutatkozott erre. E hó 7-én délután öt órakor együtt mentek el a Vigszínházba, ahol Kohn bemutatatta Weinrebet Feketének, mint újabb üzlettársát. Fekete eleinte húzódozott attól, hogy ismét új emberrel lépjen összeköttetésbe, később azonban mégis belment a dologba. Fekete ismét megmutatta a két vagonról szóló szesz duplikátját, amelynek számaát Weinreb lejegyezte. A ívarlevél számai a következők voltak: Gr. 362.542 és Gr. 112.551. Weinreb 130.000 korona előleggel járult az üzlethez és Kohn Lajos is kiegészítette a maga előlegét, úgy hogy Kohn 110.000, Weinreb 130.000, Rosenfeld 210.000 korona, összesen tehát 450.000 koronát adtak át Feketének. Ez az összeg két és fél vagon szállítására szok.

A megbeszélés értelmében e hónap 8-án reggel megjelentek az aradi vasúti állomáson a kereskedők, hogy a két vagon szeszt átvessék. Ekkor derült ki, hogy egyáltalán nincs szesz a vagonon és hogy a szóbanforgó ívarlevél hamisított. A kereskedők

ekkor Gál Jenő dr. budapesti ügyvédet bízták meg ügyük vitelével és csak nyolc nap után tettek feljelentést a rendőrségen a csaló ellen. Krecsányi Kálmán detektívönök helyettes Keresztési Gyula rendőrkapitányt, a bünygyi osztály vezetőjét bízták meg a nyomozással. A Nemes és Kerni detektívcsoporthoz nyomonnak a bonyolult ügyben és a rendőrség 10.000 koronát jutalmat tűzött ki annak, aki a csalót kézrekeríti. Fekete személyleírása a következő: 180 centiméter magas, szélesvállú, erős termetű, 35—40 év körüli egészséges arcú férfi, oldalt fésült dusbarna haját visel. Szakállja és bajusza borotvált. Szürke zakkoöltöny volt rajta és fehér panamakalap.

Budapestről jelentik: A detektívek egész nap folytatták a nyomozást és a hajszát a csaló után. A főkapitányságon kihallgatták a fővárosban lévő károsultakat, akik közül különösen Kohn Lajos kihallgatása tartott sokáig. A kihallgatások eredményéről ezidőszereint a rendőrség csak szűkszavúan nyilatkozik. A károsultak előtt felmutatták a notorius csaló fényképeit, de egyik sem ismerte fel Fekete Lajost. Kohn Lajos olyan fényképen vélte felismerni csalóját, aki az általa adott személyleírás alapján csak azért nem lehet a tettes, mert alacsony termetű gonosztevő. Weinreb Bertalán a kihallgatás után a rendőrség hozzájárulásával Szatmárra utazott, ellenben Kohn Lajos Budapesten marad, hogy szükség esetén a nyomozásban a rendőrség segítségére legyen.

Egyik fővárosi estilap azt menti, hogy a déli órákban a nyomozásban sajtóságos fordulat állott be, amelynek következtében valószínűnek tartják, hogy a tettest még délután letartóztatják. Feketét még nem sikerült kézrekeríteni.

A magántisztviselők ügyéhez

A háború által ránk mért nyomoruság 1915. év végén már elviselhető alig volt. A megélhetési viszonyok óráról órára rosszabbodtak, a drágaság határt már akkor sem ismert, csupán a tisztviselők helyzete volt a régi. Ekkor emeltem szót első ízben az aradi magánalkalmazottak érdekében, nem csupán azért, mert elnöki tisztem erre kötelezett, hanem mert legelfogultatlanabbul legbátrabban tehettem, miután tisztelt főnökeim mindenkor lépést tartva a mutakozó áremelkedésekkel, tisztviselőknek drágasági pótlékokat és javítást oly mérvben adtak, hogy okom velük szemben panaszra nem lehetett.

A drágaság sajnos csak fokozódik s vége láthatatlan mértéket ölt. Ez tete kényszerítő szükség, hogy a magántisztviselők a maguk érdekeit szem előtt tartva, helyzetük javítására irányuló törekvéseiket állandóan felszínen tartásák. E végből számos értekezletet tartottunk, felhívásokat bocsátottunk ki és e cél tette szükségessé, hogy a város törvényhatóságához beadvánnyal forduljunk felárva a tisztviselő helyzetét, kérve hogy valamely formában gondoskodás történjék a magántisztviselők

helyzetének méltányos és kötelező megjavításáról.

Beadványunkban általánosságban kellett szólnunk. Nem vehettük ki azokat a főnököket, akik mindenkor a legnagyobb jóakaratot tanúsították az egyesülettel szemben, ami lehetővé tette, hogy az idén az egyesület anyagilag épp a főnökök támogatásától teemesen gyarapodott, nem vehettük ki azokat a magántisztviselőket akiknek dotációja tényleg meghaladja a főispáni javadalmazást, mert hisz ezek elszigetelt esetek és semmiesetre sem dönti meg a magántisztviselőknek általánosságban javításra szoruló helyzetükről elmondottakat. Épp azért láttuk szomorúan közéletünknek igen értékes tagját: Adler Andort sorompóba állani a magántisztviselők jogos kérelmével szemben. Igaz, hogy egyesek igen jól vannak ellátva, mi magunk is tudunk olyan vezérigazgatókat akinek egymagának több a jövedelme, mint az alája rendelt összes tisztviselőknek, de épp a kivételek erősítik meg a kívánságaink jogosságát. Igaz, hogy a köztisztviselők látszólag még rosszabb helyzetben vannak, de az első sorban nem ok arra, hogy a társadalomnak egy másik igen nagy rétege hasonló rossz sorban éljen, másodsorban pedig a köztisztviselő munkaideje kisebb, előhaladása ha lassu is, de biztosított, pozíciója nem függ külső körülményektől, a főnökök akarataról, szélyétől, konjunkturától és a mi a leglényesebb, magának a családjának öreg napjaira a megélhetést lehetővé tudja tenni.

Legveszedelmesebb volna a magántisztviselőkre, ha megfogadnák Adler Andor tanácsát és kihasználva a knalat és kereslet momentán előnyeit, helyzetükön a folytonos állásváltotással iparkodnának segíteni. Az a magántisztviselő, akki derűre-horura állást változtat sohasem tarthat igényt arra, hogy komoly bizalmi állás betöltésére alkalmasnak találják és úgy gondolom maga a tanácsadó Adler is megnézné azt a tisztviselőt, akit alkalmazni akar, ha az siirün vette volna igénybe az ő tanácsait.

Mozgalmunk és ennek folyományaént a törvényhatóságához benyújtott átiratunk természetesen nem érinti azokat a főnököket, akik eleget tettek mindig és megfelelő mértékben az alkalmazottaik iránt való kötelezettségeiknek, és elismerőleg jelenthetjük ki, hogy Adler Andor ur is ezek közé tartozik. Akik azonban e kötelességet nem érezték, nem érdemelnek védelmet Adler Andor részéről.

Bokor Alajos,
az aradi magántisztviselők
egyesületének elnöke.

Kerenszky nem diktátor.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Berlin. Breskovszkaja asszonyt a „forradalom nagyanyját” tárcsa nélküli miniszterre neveztek ki. A matrona a forradalom kitöréséig Szibériában raboskodott. Akkor hazakozták és azóta nagyon jelentékeny szerepet játszik. Különösen a háborús uszítás terén tűnt ki.

Karlsruhe. A Secolo jelenti Pétervárról: A katona és munkástanács szerdán nagy többséggel elvetette az ideiglenes kormány indítványát az iránt, hogy Kerenski miniszterelnököt diktatori hatalommal ruházza föl.

Karlsruhe. Svéd jelentés szerint a finnországi országos hatóságok visszaadták megbízásukat az orosz kormányának.

Hága. Pétervári jelentés szerint Finnország alkotmány szabadságát fölfüggesztették.

Stockholm. Haparandából jelentik: A parasztok, katonák és munkások tanácsának egye-

sült végrehajtó-bizottsága ülést tartott, amelyen a Stockholmból hazatért Rosanow tett jelentést utjáról és ezután elfogadták a mensevikiek következő határozati javaslatát: A háboru gyors és a demokráciára nézve lehetőleg legelőnyösebb befejezésének eszköze a harc tovább folytatása, abból a célból, hogy Oroszország szá-

mára demokratikusabb békefeltételeket érjünk el. — Megbízta a végrehajtó bizottságot, hogy erélyesen intézkedjék a nemzetközi szocialista kongresszus összehívása érdekében és hogy legyen közé egy a világ összes népeire szóló új proklamációt, amelyben fejtesse ki a háboru folytatásának zomoru okait.

Franciaország válsága.

— Saját tudósítónk telefonjelentése —

Bern. A Berner Tagwacht jelentése szerint a Victoire a következőket írja: Most már a mi közvéleményünket is elfogta az idegesség, mert Oroszország dolgai nagyon lassan fordulnak jóra. A Paix így ír: Franciaország kifáradt és elcsúsz minden joga meg is van. Ha a százmillió szláv szövetségest az entente elvesziti, ez a szövetség katasztrófáját jelentené.

Stockholm. A Svenska Dagbladet megbízható információ alapján azt írja, hogy Franciaország belefáradt a háboruba és a háboruellenes hangulat rohamosan terjed.

Bern. Poincaré lemondását semleges külpolitikai körökben az orosz katona és munkástanács sikerének tartják. A francia szocialisták most az elnök lemondásának kapcsán dü-

lőse akarják vinni elzas kérdését. A zimervaldiak Poincaré megmaradása érdekében izgatnak.

Bern. A Berner Tageblatt írja a franciaországi eseményekről. A francia határ elzárásának okát még nem lehet tudni. Lehetnek katonai, esetleg politikai okai, de mindkét ok is közrejátszhat. Annyi bizonyos, hogy a politikai feszültség a legutóbbi napokban határozottan Poincaré ellen irányul. Valószínű, hogy ezért kelt hire lemondásának. Lasage tengerészeti miniszter és Cochon blokád miniszter lemondása megerősítette a Poincaré ellenes ellenzékét. A súlyos politikai megrázkodtatás válságot idézett fel Poincaré feje felett, amelyet csak erőszakosan lehet megoldani. A határ elzárása minden esetre lényegesen megnehezíti a legújabb jelentések ellenőrzését.

„Menj feleségül ahhoz,
akit szerettél.”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Élt a háboru előtt egy jó családból való szegény leány, aki szép volt és tiszta, mint a hó. Ez a leány sokat álmodozott jólétről, gazdagságról, amelylyel szülein segíthet és sokat imádkozott éjszakánként, hogy segítse meg őt a jó Isten. Nappal azonban dolgoznia kellett sokat, hogy fentarthassa magát és szüleit, azért csak éjszakánként imádkozhatott.

Jött aztán egy szegény ember, fiatal és akaraterős és azt mondta neki, hogy szereti, jobban, mint az életét. És hogy várja meg őt, míg orvos lesz, és sok pénzt fog keresni, sokat fog dolgozni, hogy kimentse mindnyájukat a nyomorból, a minden életkedvet elpusztító szegénységből. De a leány tudta, hogy ő nem várhat olyan sokáig, hiszen jelentkezett meg egy férfi, kissé hajlottkoru, de gazdag és gyöngéd, aki szívesen feleségül vette volna a szép leányt és kimentette volna őt és szüleit a nyomorból.

Sokszor megtörtént már, miért végződött volna másként ez az eset is, hogy a szegény leány elhallgattatta szíve beszédét s a józan észre hallgatva ahhoz ment, aki megváltotta őket a szegénységből. Feláldozta magát? Nem, csak megalkudott az élettel, kompromisszumot kötött, ahogy a diplomata mondják, kezét nyújtott az idősebbnek e szavakkal:

— Nem szeretem magat, megvallom, másé a szívem, de hiszem, hogy jó feleség leszek s nem lesz rám panasza.

Igy történt és férfi és feleség lettek a föld-birtokos és a leány. Éltek boldogul s most is élnek, ha közbe nem jön a világháboru. A férfi elment katonának, s a feleség, a jó derek asszony, aki lassan megbékélt a helyzettel s kezdte elfelejteni szerelmét, vezette a gazdaságot. Így élt három évig, míg most megse-

besült a férj a harcokban, hazahozták s itthon válságosra fordult állapota.

Elhívatta ekkor azt a másikat, aké volt az asszony szíve és szerelme, s megkérdezte, hogy mennyi ideje van még hátra. A férfi, aki most főorvos a hadseregben, megvizsgálta s így szólt:

— Nem sok, jó lesz végrendelkezni.

— Ugy? szólt a férj s behívatta feleségét. Bemutatta neki a főorvost, egykori Grál lovagját s így szólt:

— Végrendeletem ez: menj feleségül ahhoz, kit szerettél. A vagyonom a feleségemé. Nem lesztek szegények.

A megható jelenet után néhány napra csakugyan meghalt a férj. S ha semmi közbe nem őj, a főorvos és az özvegy rövidesen egymásé lesznek.

Ez a vége a háborus mesének.

Holnap döntenek a városok élelmezéséről.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Az országos Közélelmezési Hivatalban holnap délelőtt fontos tanácskozás lesz Radik János gróf elnöklésével, amelyen a nagyobb vidéki városok polgármesterei is részt vesznek. Az értekezleten a városok jövő közlelmezési ellátásáról fognak dönteni.

A holnapi hivatalos lapban jelenik meg a kormánynak új örlési rendelete, amely a finom liszt árát az eddiginél sokkal magasabban állapítja meg. A kenyér és kenyér liszt árát nem emelik.

Fényes László — képviselő. Nyiregyháza-ról jelentik: A ma tartott képviselő választáson Fényes László hírlapíró egyhangulag országgyűlési képviselővé választották partoukivüli programmal.

Börtönre ítélt izgató pap.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A fenyegető oláh invázió Erdély sok olyan román nemzetiségű magyar állampolgárának nyitotta meg nyelvét, akik azelőtt csak igen bizalmas körben, s válogatott emberek társaságában mertek a magyar állameszme ellen izgatni. Ezek a kutmérgezők kezdetben csak sutogva mertek beszélni, de mikor már az oláh határról Erdély felé meredt az ágyuk torka, annál nyiltobban és szemérmetlenebbül hangoztatták, hogy utott a felszabadulás órája. Erdély románjai meg vannak számlálva, jönnek a román seregek s jaj annak, aki eddig Erdély sértelenségét merete hangoztatni. Az idők múlásával kiderült, hogy a bátor felszabadítók csak rabolni és fosztogatni tudnak, s az első komoly ellenállásra fejveszeten menekültek ki a már tulajdonuknak volt bérce Erdélyből s az oláhok kiverése után az izgató demagógok megint elhallgattak, de az igazságszolgáltatás sújtó kezét nem kerüthették el.

Az orosz maró, hátba támadó oláh izgatónak ebbe a kategóriájába tartozott Vimán Péter, a szolnokdobokamegyei Felsőkosály község gör. kath. lelkésze is, aki fölött a kolozsvári kir. ítélőtábla büntető felebbviteli tanácsa tegnap mondott ítéletet. Vimán Péter ellen a dési kir. ügyészség a büntető törvénykönyv 152. paragrafusába ütköző négyrendbeli izgatás büntette miatt emelt vádat.

A fiatal oláh pap a múlt év június havának végén, mikor már Romániával meglehetősen feszült volt a hangulat, a Kohn Dávidné koresmájában több felsőkosályi ember társaságában diskurragott. Beszéd közben természetesen szóba jött a háboru is, s egyszer csak az oláh papocska felemelkedett az asztaltól és fennhangon, úgy, hogy a koresmában mindenki hallhatta, a következőket mondotta:

— Ez már Oláhország! Nemsokára jönnek az oroszok és románok és akkor mindenkinek olábul kell beszélni.

A társaság tagjai nem tudták szó nélkül elhallgatni a papocska pöffeszkedését és egyikük közbe szólt:

— Isten segítségével eddig is derekasan viselkedtünk ellenségeikkel szemben, ezután is állani fogjuk a harcot az oláhok ellen is.

— Ki tudja? — szólt kétkedően az oláh pap, s mintegy fenyegetve mondotta: Mi sokan vagyunk!

A dési törvényszék előtt megtartott tárgyaláson az izgatással vádolt vádlott letagadta az inkriminált kifejezést és azt hangoztatta, hogy az egész feljelentés csak bosszura vezethető vissza. A kihallgatott tanuk azonban ennek az ellenkezőjét bizonyították.

Eskü alatt vallották ugyanis, hogy a vádlott állandóan izgatott a magyarok ellen s több ízben hangoztatta, hogy Erdély előbb-utóbb az oláhok kezére fog jutni. A vád tárgyává tett szavakat pedig igenis elmondotta. A tanuk vallomása elég bizonyítékot szolgáltatott a vádlott bűnösségének megállapítására és ezért a törvényszék 8 hónapi börtönre ítélte el.

A törvényszék ítélete ellen Vimán Péter bűnösség megállapítása és a büntetés kiszabása miatt felebbezett. Az ítélőtábla büntető felebbviteli tanácsa Ujvárosi Miklós dr. elnöklése alatt tegnap foglalkozott az oláh pap bűnügyével. A vádat Encs Kálmán dr. kir. ügyész képviselte, a védelmet Abrudbányai Ede dr. ügyvéd látta el. A per iratát Liviusz Miksa táblabíró ismertette.

Vádlott a tegnapi felebbviteli tárgyaláson is azzal védekezett, hogy a feljelentés bosszu műve volt, de ezt igazolni nem tudta. A felebbviteli bíróság ennek folytán bűnösséget szintén megállapította, de büntetését 6 hónapi börtönre szállította le. Az ítélet jogerős.

Frankfurt bombázása repülőgépről.

— Négy halott, néhány sebesült. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

A Majna mellett Frankfurtból jelentik: Vasárnap reggel egy ellenséges repülőgép jelent meg Frankfurt felett és félhet óra táiban bombákat dobott le, amelyek a város közepén, közvetlenül a nagy katonai kórház mellett estek le. A támadásnak egyetlen egy áldozata sincs. A kórház néhány lakója és kapusa könnyebben megsebesült.

Este fél nyolc óra táiban ismét megjelentek az ellenséges repülőgépek Frankfurt felett és több bombát dobott le, a vasárnapi forgalomtól igen élénk városra. Ezúttal számos két ember meg halt és többen könnyebben megsebesültek.

Frankfurtból jelentik 13-án éjjel. Azt a repülőgépet, amely tegnap bombákat dobott le Frankfurtba, lelőttük és a benne ülőket elfogtuk.

Frankfurt: Vasárnap este számos tűz volt, amikor az ellenség egy repülőgépe ismét megjelent Frankfurt fölött. Az egyik bomba igen népes utcára esett. Négy halottja és néhány könnyebb sebesülte van a támadásnak.

Frankfurt: Az operatíván tegnap este Egmontot adták és az előadás már két órája tartott, amikor hirtelen megszakították. Rüdeman főrendező a lámpák elfogására költötte a közönséget. Egy ellenséges repülőgépet láttak a magasból szállani és látni, hogy a közönség az első helyisége felé húzódik meg.

Csodálatos nyugalommal és hűdélvéllel engedelmessékedett az 1700 főnyi embertömeg a fölszállásnak nyomban. Háromnegyed óra múlva a közönség ugyanígy visszavált a színházba, amikor ismeretessé vált, hogy eimult a veszedelem. Az előadást ezután zavartalanul folytatták.

Frankfurt a modern Németország egyik leghatalmasabb gazdasági emporiuma, a német pénzarisztokrácia fő és székhelye. Innen indulnak ki a Rotschildok világhódító utjukra és ma is a frankfurti tőkeerős bankok és óriási magánvagyonok uralkodnak Németország pénzügyi piacán. A legnagyobb német bankok adatai szerint Frankfurtban mintegy 300.000 lakosa van és ezek közül többszáz többszörös milliómós. A bankárokon és tőzésekén kívül nagyon sok gazdag kereskedő és gyáros lakik. Történelmi múltjából nevezetes, hogy Frankfurtban született a világhíradalom legnagyobb lírikus zsenije Johann Wolfgang Goethe és itt kötötték meg az 1870—71. évi hádiáratnak végét vető frankfurti békét, amelynek értelmében Franciaország lemondott Elzász Lorraine-ről és öt milliárdnyi hadikárpótást fizetett Németországnak.

Frankfurt a második nyílt német város Németországban, amelyet a világháború során ellenséges repülőgépek bombáztak. Az első Karlsruhe volt, itt tavaly, 1916. őszén támadtak az ellenséges repülők.

Megtereste az ítélet értelmében a rendőrbíró a polgármestert, hogy a kiesempészni szándékolt harminc métermáza értékének kétszeresére kártérítéssel szítsa.

A többi ötvenhat terheltek, akik vevők voltak, egyenként három napi elzárásra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte a rendőrbíró, aki kimondotta a harminc métermáza gabona elhozását. A gabona egyötöd részét a feljelentő detektív kapja, négyötöd része pedig a robbant katonák segélyalapját illeti.

Massinik az ítéletet megfellebbezte.

Vázsonyi megye —

Vázsonyi jön.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Az új miniszterek kinevezése e héten jelenik meg a hivatalos lapban. A tárczénküli miniszterekről, az új igazságügyminiszterről, a király személye körüli miniszterről és a horvát miniszterről van szó. Az öt miniszter a jövő hét folyamán teszi le az esküt a király kezébe a budai várpalotában. Közülük csak Földes Béla és Unkelhauser József nem voltak a kormánytagjai, míg a többiek Vázsonyi, Grecsák és Zichy már ismét megjelentek a király előtt. A három tárczénküli miniszterium szervezése már folyamatban van, a nagyobb nehézségeket csakis a miniszteriumok elhelyezése okozza.

A választójogi miniszterium minden valószínűség szerint a miniszterelnöki palotában kap helyet. Ez a miniszterium október közepéig megszűnik, miután Vázsonyi Vilmos addig kidolgozza a kormány választójogi javaslatát, úgy hogy az már teljesen készen kerül a ház elé. Politikai körökben elterjedt hírek szerint Vázsonyi nem hagyja el véglegesen az igazságügyminiszteri széket. Vázsonyi, amint a választójogi javaslatot elkészítette, választójogi miniszteri funkcióját befejezte és akkor újra igazságügyminiszter lesz. Politikai körökben ugyanis azt beszélik, hogy Grecsák, akit a király Vázsonyi választójogi miniszterre törté-

nendő kinevezésével egyidejűleg igazságügyminiszterre nevez ki, az igazságügyminiszteri széket októberben felcseréli egy magasabb bírói állással és az eképen megüresedő igazságügyminiszteri széket Vázsonyi Vilmos foglalja el.

Szegedről jelentik, hogy ott tegnap délelőtt a választójogi blokk nagygyűlést rendezett amelyen igen sokan vettek részt és előterjesztették azt a határozati javaslatot, amely követeli az általános, titkos, községenkénti választójogot. Az egyes pártok képviselőinek felszólalása után Bokányi Dezső beszélt a következőket mondván: Mi tőlünk a hazát féltetni nem kell. Ha én utálnám és gyűlölném a hazát, azt mondanám, hogy ne legyen általános választójog, legyen elégedetlenség, gyűlölet és annak tüzeiben pusztuljon el. De mi épen azt akarjuk, hogy hozzánk alátámasszuk, hogy hatalmas és erős legyen. Nem vagyok dinasztikus érzelmű, a népek szabadságát és demokratizálódását nem a monarchiától várom. Egyet azonban mondhatok: hogy IV. Károly amikor királyá proklamálták és azután is jobban kiterjesztendő népjogokat hangoztatott. Ea ostorosapásként vágott arcunkba: magyarok legyetek, demokratábbak királytoknál. Ma egy ország szabadsága nem országos, hanem nemzetközi kérdés.

Békés a gabonaadagok felemelését kéri.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

A Békésmegyei Gazdasági Egyesület kérelmére a vármegye törvényhatósága tegnapi közgyűlésén foglalkozott a mezőgazdák és munkások gabonaadagjának felemelésével és az ezzel összefüggő kérdésekkel.

Békay Géza országgyűlési képviselő a Gazdasági Egyesület elnöke felszólalásában azt hangoztatta, hogy a havi tizenöt kilós fejadagokat husz kilóra kellene felemelni a kormánynak, mert indokolt, — ugymond — hogy a hazaáruló és magyargyűlölő csehek helyett magunkat tápláljuk. Kivánta ezenkívül a cselédkonvenció rekvirálásának megszüntetését mert különben a gazdák nem tudnak cselédet kapni. Megszüntetendők tartja azt is hogy a gazdákat minden apró-cseprő kis kihágásért zaklatással és elzárással büntetik. A kormánynak meg kellene engednie ezenkívül az árpa-nak hízalási célokra való felhasználását, mert különben a sertéshízalás az országban katasztrófális helyzetbe jut.

Csizmadia András azt indítványozza, hogy a havi 20 kilós fejkvótát a 14 éves korhatártól kezdve számítsák.

Kner Izidor gyomai könyvnyomdász szükségesnek tartja, hogy hasonló arányban az ipari munkások fejkvótáját is emeljék fel.

A közgyűlés végül viharos lekesedéssel elhatározta, hogy a havi tizenöt kilós gabonaadagoknak husz kilóra való felemelését a cselédkonvenció rekvirálásának eltörlését, az árpa-nak hízalási célokra való felhasználását és a súlyos büntető rendelkezések enyhítését feliratban kéri a kormánytól.

Almády Géza udvari tanácsos szintén amellet foglalt állást, hogy az idej jobb termés mellett ne Ausztriát bízzaljuk a drága és silány iparcikkeiért, hanem elsősorban a magunk népet igyekezzük kielégíteni. Nem helyes állapot, hogy a hadifogyókat agyontápláljuk, amíg a magyar mezőgazdasági munkásnak koplatnia kell. Állást foglal a kormány ama terve ellen, mely szerint a magánosoknak megtiltja a sertéshízalást. Kijelenti, hogy a békésmegyei gazdák mozgalmának nincsen politikai háttere. Szervezkednek azért, hogy érdekeiket minden oldalról megvédjék.

Hilenc hónapi elzárás gabonacsempészésért.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Az aradi rendőri büntető bíróságon ma olyan szigorú ítéletet hoztak, amely talán példátlan, mióta a hivatal vezetését azok vették át, akik ma a rendőrbíró élén állanak.

Pár nappal ezelőtt kezdtek meg a gabonavásárlásokat s azóta mindenütt a legnagyobb mértékben folynak a gabona csempészések. Aradon is napok óta folyik a visszaélés és a rendőrhatalóság legnagyobb erőmegfeszítésébe kerül, hogy ezeket a manipulációkat meggátolja. Több ilyen eset került a legutóbbi napokban a rendőri büntetőbíró elé, aki szigorú ítéletekkel akarta előjött venni a baj elharapozásának, mely a város közönségére kiszámíthatatlan károkkal és hátrányokkal járna. Ezekről az ítéletekről a közönség a lapok útján értesülést szerzett, azonban ugylátszik még mindig akadnak olyanok, akik szívesen állanak rendelkezésére különösen az aradmegyei lakosoknak, akik maximális áron felül megajándékos szállítási és vásárlási engedély nélkül vásárolni Aradon termelt gabonát. Ezért meg radikálisabb megoldáshoz kellett látni a hatóságoknak és az a szigorú ítélet, melyet Grunaa László dr. rendőrkapitány, a rendőrbíró vezetje ma nagyon helyesen kiszabott, valószínűleg jó példát szolgáltat lesz arra, hogy a csempészésnek gátat állíthassanak.

Horváth Gyula detektív ma előállította Massinik Fidesz erzsébetváreai gazdát, mert 30 métermáza búzát adott el aradi és hunyadmegyei lakosoknak. Massinik 50 és 100 kilós tételekben 100—104 korona áron adta a búzát, vásárlási és szállítási igazolványt nem kért.

A rendőrbíró Massinik ílést 112 rendbeli kihágásban mondotta ki bűnösnek s ezért esetenként három napi elzárásra és száz korona pénzbírságra ítélte és össz büntetésül hat hónapi elzárást és három hónapi elzárásra átváltoztatható 11.200 korona pénzbüntetést szabott ki.

Atlasz Izidor aradi üzletei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Atlasz-féle árdrágítási ügy mai tárgyalásától igen sokan érdekes fejleményeket vártak. Weil Károly dr. rendőri büntető bíró mára idézte meg ugyanis, Atlasz Izidornét, akit mint terheltet akart kihallgatni. Az ő vallomása az üzletek sok homályos részletére vetett volna fényt, azonban Atlaszné a mai tárgyaláson nem jelent meg. A budapesti rendőrkapitányság táviratban értesítette az aradi rendőri büntető bíróságot, hogy Atlasznének kikézbcsitette az idézést, de Atlasz Izidor kijelentette, hogy feleségét nem engedi vallomástételre. A rendőrbíró ennek a táviratnak felolvasása után úgy határozott, hogy miután a rendőrbíróságnak a terhelt szabályszerű megidézése után, ha bűnösségéhez elegendő bizonyíték van, jogában áll ítéletet hozni, a rendőrbíróság Atlasz Izidorné elővezetését mellőzi és az ítéletet az ő kihallgatása nélkül fogja kiszabni.

Ezután Beretz Ferenc rendőrkapitányt hallgatta ki a rendőri büntető bíró. Atlasz Izidor a budapesti rendőrség előtt tett vallomásában ugyanis arra hivatkozott,

hogy ő minden egyes üzletet Beretz Ferenc aradi rendőrkapitány jóváhagyásával kötött meg

és hogy minden egyes lebonyolított üzletéről hűven referált a rendőrkapitánynak. Ezért kellett elrendelni Beretz kapitány kihallgatását, aki Atlasz Izidor budapesti vallomását

elejétől végig valótlannak mondotta.

Ő mindössze annyiban ismeri Atlasz Izidort, hogy az egy ízben, mikor ügynökei feljelentést tettek az aradi eladók ellen, megjelent a rendőrség előtt és a lefoglalt pénzeknek kiadását kérte. A rendőrkapitány a pénzt azonban nem adta ki. Erre Atlasz felmutatott egy végzést, amelyben a békéscsabai főszolgabíró százhatvan ezer koronát utal ki Atlasz részére, mely

összeget ott szintén hasonló manőverrel foglaltattak le Atlaszék, mint Aradon. Majd azt mondotta Atlasz a rendőrkapitánynak, hogy gondolja meg jól a dolgot, adja ki a pénzt és ő majd „tiszteletét fogja tenni a kapitánynak”. Ezt az utóbbit olyan hangsúlyozással mondta, hogy Beretz Ferenc rendőrkapitány felháborodva kergette el maga elől Atlasz Izidort.

Hartmann Samut hallgatta ki még a rendőrbíróság mint tanut. Hartmann vallomásában azt mondotta, hogy Nagy Dezső Szabolcsival az ő jelenlétében egyezett meg zsir és szalonna szállításra, tizenkettő-tizenhárom korona árakban. Hartmannnak az egész ügyben annyi szerepe van — mondotta —, hogy megkérte Nagy Dezsőt, hogy azokat az összegeket, amiket majd a szállításokért Szabolesinak kell fizetni, azokat vegye ő át a szállítások után adja át Szabolesinak, akiben Nagy Dezső nem bízott meg. Elmondta még Hartmann, hogy Atlasz három ízben volt Aradon, beszélt vele többször s azt mondotta neki Atlasz, hogy Nagy Dezső és Krisztianics neki teljes hatalma megbízottai, akik zsirt és szalonnát bármilyen magas árban és bármilyen mennyiségben összer vásárolhatnak. Atlasz és Nagy Dezső is felmutattak két levelet, melyeknek egyike a hadügyminiszteriumtól, másika a szegedi Verpflegungsmagazintól kerülhetett hozzájuk és amelyek arra hatalmazták fel Atlasz és társait, hogy maximális áron felül is vásárolhatnak.

— Emlékszem arra is — vallotta Hartmann —, hogy Atlasz egy ízben azt mondotta, hogy Háromy dr.-nak még ezekre a magas árakra is, amelyeknek fizetésére a szegedi Verpflegungsmagazintól kapott megbízást, rá kellett fizetni ötven fillért métermázsánként.

Hartmann kihallgatása után a tárgyalást berekesztették, a bizonyítási eljárást befeje-

zetnek jelentette ki a rendőrbíró és az ítélethozatalt péntek délelőtt kilenc órára tűzte ki.

Stockholmi konferencia — szeptember 9-én.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Stockholm. Huysmans főtitkár a stockholmi konferenciát biztosítottak tartja. Szeptember 9-én a konferencia minden körülmények között megnyílik. Az Egyesült-Államok két nagy szociálista pártja bejelentette osztrákizációját.

Newyork. Az Associated Press jelenté Washingtonból: A kormány a stockholmi konferenciára szóló utleveleket megfogja tagadni. A külügyminiszterium ily gyűlést szintén időszerrültennek tart.

Berlin. A francia szociálistáknak a stockholmi memorandumra adott válasza a következő: Népszavazást követünk Elzász-Lotharingia, Trentinó, Triest, Litvánia, Finnország, Orményország és Ukrajna hovatartozásának eldöntésére, továbbá arra, hogy a vitás balkáni területek felosztása miként történjék.

Elzász-Lotharingiában a népszavazást valamennyi választótestület újra való megválasztásának kell megelőznie.

A választás az általános, egyenlő, közvetlen és titkos választójog alapján történjék és abban csak az ország régi lakóinak szabad résztvenniük. Valamennyi közigazgatási állást elzásziakkal kell betölteni.

A nemzetközi bíróság ellenőrizze ezeknek a reneszályoknak a végrehajtását és a szavazás lefolyását.

A francia választóbizottság tagjai közül Braemer és Levy, akik elzásziak és ellenzik a népszavazás gondolatát, tartózkodtak a szavazástól.

Papp I. János püspök és Inger Szolimán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Hát ennek már fele sem tréfa. Inger Szolimán akiről néhány napja írta meg az Aradi Közlöny, hogy megbüntették vallás alapítás miatt, most már nemcsak a közigazgatási, hanem az egyházi hatóságokat is megmozgatta. Az aradi román püspök attól fél, hogy Inger Szolimán vallása eltántorítja a gör. kel. híveket a papjuktól és templomuktól és ezért a püspök a maga egyházi lapjában tiltakozik az új vallásalapítás ellen és híveit szigorúan óvja attól, hogy a szomáli emírhez menjenek imádkozni.

Erre most Szolimán a következő iratot intézte Papp I. János aradi püspökhöz:

Istennek, a mindenható, a legirgalmasabb Úr nevében!

Suleyman Inger Abdullah Urunk és egy Istenünk kegyelméből és irgalmából kiválasztott bűnbánó szolgája. Papp János gör. kel. püspöknek Aradon.

Kedves Felebarátom! Az utolsó napokban több vallásos érzelmi román és magyar anyanyelvű felebarátaink ide jöttek imádkozni. Azon sziklánál, ahol a mindenható Urunk magat nekem kinyilatkoztatta. Ide jöttek mesziről Arad, Békés és Hunyad megyékből. Csodálkoztam afelett és kérdeztem őket, hogy kitől kapták meg a hírt, hogy ide a sziklához kell jönni imádkozni. Mire ők azt válaszolták: Vallásos emberek vagyunk és az egy isteni hitben vetett érzésünknek hosszú évek óta keresünk eleget tenni. Olvastuk egy oláh nyelven Aradon megjelenő újságban — a gör. kel. püspök lapjában — hogy itt egy sziklánál az Ur magat Önnek kinyilatkoztatta. Azóta Ön és más emberek ahhoz a sziklához mennek imádkozni. De a gör. kel. püspök azt hiszi,

hogy Ön nem értette meg jól a kinyilatkoztatásokat és ezért óvja az „ő nyáját”. Öntől, ezektől a kinyilatkoztatásoktól és imádkozásoktól. Nem hisszük, hogy a mindenható jó Isten magát egy ember előtt kinyilatkoztatná anélkül, hogy ez az ember őt meg nem értené.

Azért nem is hittünk olyan balgaságban és jöttünk ide magunkat meggyőzni. Annál is inkább, mert a püspök azt mondja, hogy Ön zsidó származású és miink az evangéliumból tudjuk, hogy Mózes és Jézus is zsidó születésű emberek voltak. Hála az Istennek, most láttuk és hallottuk, hogy feltévéssünkben nem tévedtünk. Mert ha nem is zsidó származású, se oláh anya fia, de azon ima által, melyet most együttesen végeztünk, mindnyájan érezzük, és megvagyunk győződve, hogy Ön tényleg a Mindenhatótól kinyilatkoztatásokat kapott és ezeket nagyon jól érti. Hála a jó, mindenható és egyedül Istennek. Kérjük Önt, az öltözött napján nekünk tanácsot. Haza utazunk Isten kegyelméből és áldásával. Hogy hírt adjunk otthon arról, amit itten láttunk és hallottunk. És Isten segédelmével öszön többen jövünk ide zarándokolni.

Ebből kifolyólag kedves felebarátom látja a mindenható Urunk kifürkészhetetlen és megérthetetlen hatalmát és erejét. De értheti is, hogy emberi gonoszság, irigység, álnokság és tudatlanság nem gátolhatja meg, ha a Mindenható az ő akaratát keresztül akarja vinni és az emberiségnek kegyes és irgalmas lenni. És ilyen gonoszlelkű, tudatlan és álnok ember az, aki Önt személyem és Urunktól kapott kinyilatkoztatásait illetőleg hamisan informálta és rábírta, hogy olyan hazugságok és ferdtések az Ön hivatalos lapjában megjelenjenek. Mire aki azt mondja, hogy imádkozni kell, hogy zsidó származású vagyok — ami különben nem is volna baj — és hogy boldogult anyám „az ő” (gör. kel.) vallása szerint imád-

kozott és eszerint is lett eltemetve stb., az csak gonoszlelkű bűnös, vagy valamely szegény visszamaradt oláhialu származású, tudatlan ember lehet. Aki életcélját csak abban látja, hogy elégedetlenséget, izgatást, civakodást és ezáltal ellenségeskedést az emberek közt szítson. Aki román anyanyelvű felebarátait csak tovább a tudatlanságon, műveltségben és csodababonákban akar tartani. Mert ebből tud csak élni, ezzel tudja magát csak érvényesíteni. A Mindenható és Mindentlátó őt ismeri és megfogja őtet is büntetni még ebben az életben. Kergetni a modern élet szélrőzsáinak minden irányába.

De kedves Felebarátom, nem azért írok Önnek, mintha hivatalos lapjában valami helyreigazítást kívánnék. Az Ur legjobban készíti elő az utat, melyen szolgájának haladnia kell. Se azon szegény, eltévedett ember miatt, — mert ha a jó Isten neki kegyes lesz, ő is fog megérteni. Azért írok, hogy azt ne higye, hogy Urunktól kapott kinyilatkoztatásait csak a szegény, tudatlan földművelő nép részére kaptam. Kaptam én ezeket elsősorban azért, hogy a maga-magát művelt és „magasabb” művelésben, tévedésben vagy hiteltelenségben élő embert arra az útra hozzak, mely Urunk, — egyedül Isteniünkhez — őtet visszavezeti. Kaptam azért, hogy ott a sziklánál — úgy mondja az Ur — a földi élet fényében és imitálásában maga-magát elvesztett ember, vagy olyanok által félrevezetett ember fia azt az utat megint megtalálhatja, ki őtet Urához, egyedül Istenéhez, visszavezeti.

És nagyon fogok örülni, ha kedves Felebarátom ide zarándokolni fog. Hogy itt a sziklánál imádkozzon Urunk kegyelméért és iralmáért. Mire rövid az élet, nagy a bűn és mátyájkánkak egykor Istenünk ítélőszéke előtt kell, hogy megjelenjünk. Felebaráti szeretettel Suleyman Inger Abdullah.

Paraszturalom Oroszországban.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Stockholm. Az Havas- és a Reuter-ügynökségek heteken át elakarták hitetni a világgal, hogy Oroszországban ismét a kadett-párt jutott uralomra. Ebből a reményből semmi sem lett mert Oroszországban egyelőre a szociálforradalmárok órája ütött. A hatalom az övék és a párt álhatalosan és tudatosan jutott annak birtokába.

Kerenszki kormányának összetétele ennek a legjobb bizonyítéka. A két legfontosabb miniszteri tárcát a szociálforradalmi-párt hivatalosan elismert vezetői kapták. Csernov földművelésügyi miniszter és Avksentiev a paraszttanácsának végrehajtó-bizottsági elnöke, belügyminiszter lett. Ehhez a párthoz tartoznak Prokopovics kereskedelmi és iparügyi miniszter, Sárudni igazságügyminiszter, Paschonow közlekedési miniszter, Jefrenmow közellátási miniszter, Lebedev a tengerészetügyi miniszterium igazgatója. A szociálforradalmárokhoz közel állanak az ugynevezett „vad szocialisták” és ezekhez tartozik Kerenski miniszterelnök, Savinkov a hadügyminiszterium igazgatója, Nekraschov pénzügyminiszter. A szociáldemokrata-párt tagjai Skobelev közmunkaügyi miniszter, Nikitin posta- és távirat miniszter, Jurenev, Oldenburg és Kokostvin miniszterek azelőtt a kadett-párthoz tartoztak, de sohasem játszottak politikai szerepet. Tereschenko külügyminiszter, Bernaczky tárnok a pénzügyminiszterium igazgatója és Kertschev a szent Sinodus főprokurátora párton kívüli emberek ma is, úgy mint a multban voltak.

Mint hogy a szociálforradalmi-párt a parasztsággal áll vagy bukik, világos hogy most már Oroszországban hozzálatnak az agrár kérdés megoldásához. És ettől fáznak legjobban a kadettek. Mikor az ideiglenes kormány a forradalom után megalakult, akkor tagjai közt voltak kadettpártiak, azonban csakhamar ki kellett lépniök a kabinetből az agrárkérdés miatt Csernov földművelésügyi miniszter buktatta ki őket.

Ha a szociálforradalmárok az agrár kérdést oly módon oldják meg amint azt tervezik, akkor Oroszország olyan változás előtt áll, amelyet még a világ nem látott. Az orosz nagybirtokosok akik eddig a népnek nyomorából éltek és vagyonukat nagyobbrészt Párisban, Nizzában és Monte Carlóban pazarolták el, valószínűleg koldusbotra jutnak, de ez még nem jelenti az állam elpusztulását, illetve a nép termelő és vásárló erejének csökkenését. Az orosz viszonyok ismerői azt mondják, hogy ennek ellenkezője fog megtörténni és nyolevan-kilencven millió paraszt válik önállóvá az agrár reform következtében, akiknek vásárló ereje hihetetlenül meg fog erősödni.

A kérdés az, hogy a szociálforradalmárok és a kormányok milyen állást foglalnak el a külpolitikában, valamint a háboru és béke kérdésében. Eddig semmiféle tény nem ad választ ezekre a kérdésekre. A paraszt kongresszuson nagyon relytelyes határozatokat hoztak és az egész orosz közvélemény ezeket úgy magyarázza, hogy azok kedvezők a Kerenszki és Cseretelli kormányának. Világosságot derít egy kevésbé ezekre a kérdésekre egy jelentéktelennek látszó epizód, amely körülbelül négy héttel ezelőtt játszódott le a munkás és katonatanács ülésén. Csernov földművelésügyi miniszter, azt kérdezte minisztertársaitól, akik más politikai párthoz tartoznak, hogy az ideiglenes kormány tulajdonképpen miként viselkedik az

ententtel kötött titkos szerződésekkel szemben, mi a felfogása arról, hogy az entente új hadi célokat tűz maga elé. Nem szabad elfelejteni, hogy a szociálforradalmárok nem marxisták és ezért a stockholmi konferenciával szemben igen figyelemreméltó tartózkodást tanusítanak és egész másképp mérlegelik ennek a jelentőségét, mint a szociáldemokraták. Másrészt megemlítendő, hogy Csernov, mikor a cár bukása után visszatért franciaországi száműzetéséből Oroszországba, francia elvtársainak egy igen góromba levelet írt, amelyben szemükre hányja, hogy sovíniszták, akik megfélemeztek kötelességeikről. Valószínűséggel mondható, hogy az új orosz kormány a külpolitikában ugyanazt az irányt fogja követni, amelyet a munkás és katonatanács követett eddig is.

A strandfürdő ellenségei, (Mesterséges akadályok a város részéről. — Beadvány a polgármesterhez.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aradnak ugyszólván, egyetlen igazi üdülő helye ma: a katonai uszoda. A negyedik háborus nyarat éljük s ez idő alatt bizony kevés embernek adatott meg a mód, hogy egészségének rekonstruálása miatt fürdőhelyre utazzék. Aki itthon töltötte a nagy háborus nyarat, annak nagy áldás a katonai strand-fürdő.

A város közönsége hálás lehet a érpáncsnakságnak, mely sok fáradsággal és sok izléssel valóságos kis paradicsomot létesített a Maros tulsó oldalán. A város vezetőségének pedig minden erejéből támogatni kellene a pompás intézményt. E helyeit azonban azt látjuk, hogy a városi hatóságok jobb ügyhöz méltó találatkonysággal nap-nap után újabb és újabb nehézségeket gördítenek azok elé, akik a strand-fürdőt igénybe venni óhajtják.

Most pl. átiratot intézett a város a katonai hatósághoz, amelyben felszólítja ez utóbbit, hogy a fürdőhöz a katonaság csónakai polgári közönséget ne szállítsanak át, mert a katonaságnak csak ahhoz van joga, hogy katonai személyeket és ezek legközelebbi hozzátartozóit a felesége és gyermekeket vigye át. A katonai uszodának sok száz civil fürdőző közönsége nagy megütközéssel fogadta a tilalmat, mert ez azt jelenti, hogy ezután gyalog kell megteremnie a hosszú kerülő utat, vagy kocsit kell vennie, ami ma meg drága pénzen is csaknem lehetetlen.

A város hatóságának a polgárság ellen irányuló eme intézkedése látszólag a hidvámjegyek védelme érdekében történik. A valóságban pedig azért, hogy a fürdőzők ne a katonai strand-fürdőt, hanem a Neptun-uszodát vegyék igénybe.

Ma délelőtt a katonai uszodát látogató polgári közönség megbízásából eljártak Varjassy Lajos polgármesternél és behatóan megismertették vele a helyzetet. Egyben pedig ányújtottak neki írásban a következő kérelmet:

Nagyságos Polgármester. Ur! szóbelileg előadott indítványaink alapján mely tisztelettel kérjük legyen kegyes a katonai uszodához való csónak-használatot lehetővé tenni azért, hogy a hidvámjegy megváltása fejében a tekintetes Tanács valamelyes átalány összeget állapítson meg a csónakot igénybe vevő polgári fürdőzők részére.

Varjassy polgármester a legnagyobb előzékenységgel kilátásba helyezte, hogy a közönség érdekeinek megfelelőleg, sűrösen mekoldja a kérdést. Reméljük, hogy ezzel azután véget ér minden további kísérlet is, mely lehetetlenné próbálja tenni Arad közönsége részéről a strand-fürdő használatát. A jövőben pedig, hogy minden surlódásnak eleje vétessék, keressen módot a Neptun-uszoda arra, hogy üzleti érdekei egybe kapcsoltassanak valahogy a katonai uszodával mert türheterlen az, hogy a két érdek harcát a város közönsége szenvedje meg.

Henderson visszalépése. (Lloyd George — inkorrektsséggel vádolja.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Berlin. Henderson miniszter visszalépéséről hosszabb levélváltás volt közte és Lloyd George miniszterelnök között. Ennek során ki jelentette a miniszterelnök, hogy a kormány tagjait Hendersonnak a munkásgyűlésen tanúsított magatartása teljesen meglepte, mert Henderson teljesen egyetértett velük abban a felfogásban, hogy a stockholmi konferencián való részvétel megengedhetetlen.

— Ismételt beszélgetésünk során — írja Lloyd George — azt a benyomást szereztem, hogy ön minden befolyását latba akarja vetni az ellenséges delegátusokkal való összejövetel megakadályozására. Az utolsó orosz események is hatással voltak a stockholmi kérdésben való állásfoglalására. Ön maga mondta, hogy a konferencián való részvétel nem volna okos dolog. Így a legnagyobb meglepetés volt számunkra a lével, amelyben ön közölte velem, hogy a stockholmi konferencián való részvételre határozta el magát. Ezt az elhatározást azonban közölnie kellett volna a kormánnyal, mielőtt a munkásgyűlésre elmegy. Ön a gyűlésen nemcsak mint munkásvezér, hanem mint annak a kormánynak tagja is beszélt, amely a háboru vezetéseért felelős. Ennek ellenére sem tartotta ön szükségesnek, hogy a gyűléssel közölje kollégáinak felhívását. A munkásküldöttek így jogosan hitték, hogy az ön tanácsa nincs ellentétben a kormánynak ebben a kérdésben való álláspontjával. Tegnap azt az értesítést kaptuk az orosz kormánytól, hogy az orosz küldötteknek a stockholmi konferencián való részvételét nem tudja megakadályozni, de előre is kijelenti, hogy a stockholmi konferencia határozatait a maga számára kötelezőnek semmiképpen sem tekinti. Az orosz kormányki sérő levelében többi közt a következő kijelentés van:

— Sietek önnel ezt közölni, mert félek, hogy az orosz delegátusoknak stockholmi konferencián való részvétele azt a látszatot kelte majd, hogy Oroszország égő vágyakozással várja a stockholmi konferenciát.

Én, Lloyd George, ezt az információt elküldtem önnek a munkásgyűlésre, hogy ön azt a munkásküldöttek előtt felolvassa. Ön ezt elmulasztotta s éppen csak megemlítette, hogy az orosz kormány megváltoztatta magatartását. Ez nem volt helyes, mert igen nagy különbség van egy semmitmondó kivonat és egy hivatalos közlés hatása között. Ilyen körülmények között meg kell állapítanom, hogy az ön magatartása úgy a kormánnyal, mint a munkásküldöttekkel szemben nem volt fair.

Henderson válaszában visszautasítja azt a szándékot, hogy a munkásgyűlésen való magatartását kontroverzia tárgyává tegyék. Felszólítja a nyilvánosságot, hogy a tények ismereteig függesse fel ítéletét.

Rögtönítelő rendőrbiróságot az aradi piacra.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Rendkívül üdős intézményt létesített a budapesti főkapitányság, hogy a piacon és a vásárcsarnokokban tomboló uzsorát megfékezze. A vásárcsarnokokban felállították az amerikai rendszer szerint működő rögtönítelő rendőrbiróságot, amely a helyszínen vonja felelősségre azokat a termelőket és kofákat, akik a maximális árat túllépik, vagy aránytalanul magas áron hozzák forgalomba termévényeiket. Fővárosi tudósítónk jelentése szerint ez az új intézmény nagyszerűen bevált és működése óta határozottan csökkent a kihágások száma, mert az eladók óvakodnak a rögtönítelő rendőrbiróság elé kerülni.

Önkéntelenül felmerül az a gondolat, hogy a zaradi piac parazításának garázdálkodásait nem volna-e helyes ugyanilyen módon megfékezni? Tudvalevőleg igen kevés rendőr teljesíthet szolgálatot az aradi piacon, mert a rendőrök legnagyobb része katonai szolgálatra vonult be és a kisegítők csak gyöngén tudnak megfékezni feladatuknak. Rendkívül sok idővesztéssel jár a míg a maximális árat túllépő eladót és a tanukat felvezetik a városházára és ott jegyzőkönyveket vesznek fel velük. Egy-egy ilyen eset a rendőrtől legalább egy-két óra időt rabol el és ezalatt a piac nélkülöltni volna kénytelen a rendőrök. Éppen ezért felmerült az a gondolat, hogy az aradi

Szabadság- és Tökölly téren a hatóságnak ki kellene bérelni egy helyiséget és abban felállítani a rögtönítelő rendőrbiróságot. Az aradi rendőrök felváltva teljesítenének szolgálatot ebben a helyiségben a piac napján reggel nyolc órától délelőtt tizenegy óráig és ez idő alatt sürgősen letárgyalnak a piacon tetten ért uzsorások kihágásait. Valószínű, hogy a rögtönítelő rendőrbiróság határozatai elrettentnék az uzsorásokat a garázdálkodástól, mert egy-egy szigorú ítélet híre azonnal elterjedne a piacon és ez elriaszthatná a zsebünk ellen merénylőket a támadásoktól. Ugy tudjuk, hogy Greén Nándor főkapitány nem idegenkedik a rögtönítelő biróságnak a zaradi piacok közelében való felállításától, amit már az a körülmény is indokoltá tenné, hogy Aradon most számos rendőrt katonai szolgálatra behívják és még kevesebb lesz a száma azoknak a hatósági közegeknek, akik felügyelhetnek a piac uzsorásaira.

Azzal ugyanis tisztában lehet a hatóság, hogy Aradon rendkívül eszközök igénybevétele nélkül lehetetlenség rendet teremteni a piacon. Az eladók olyan raffinériával működnek, amilyen ellenőrizhetetlenek fogásuk, hogy a hatóságnak föltétlenül ellensúlyozni kell az ő alátomos mesterkedésüket.

val hónapokig tartó kezelésre haza került Aradra, majd bajának gyógyíthatatlansága miatt szolgálaton kívüli viszonyba helyeztetett, — mint nyugalmazott százados közel másfél éven át Temesvárott mint a katonai parancsnak helyettese mellé beosztott tiszt fáradhatatlanul és buzgón látta el nagy munkakörét. Itt érte őt a legfelsőbb parancsra az a kitüntetés, hogy aradi térparancsnokká nevezetett ki.

Fiedler Imre százados parancsnoknak kedves, szeretetreméltó modorában, nobiles gondolkodásában, abban a jó tulajdonságában, hogy amíg itt volt beosztva ugyyszólván együtt élt a város közönségével bizonyosságot látott arra, hogy elődjéhez hasonlóan a legnagyobb jóakarattal fogja ápolni a vár és a város közönsége közötti jó viszonyt.

Az Aradi Közlöny tudósítója ma megjelent Fiedler Imre térparancsnoknál s kérdést intézett hozzá arra nézve, hogy minő tervekkel, gondolatokkal foglalja el nehéz felelősségtejes állását s kifejezést adottunk előtte annak a reménynek, amellyel az ő kinevezését Arad közönsége fogadta, kitérve az önkéntelenül előretörő sok-sok kérdés és gondolat elől katonai rövidséggel csak ennyit mondott:

— Ismer Arad közönsége, tudják jól, hogy ki vagyok!

Es valóban ennél helyesebb, ennél sokat mondóbb választ nem adhatott volna. Bizalommal és reménnyel nézünk működése elé, mer jól ismerjük Fiedler Imre százados nobiles gondolkodását.

Hess Rudolf gyalogsági tábornok, a temesvári katonai parancsnokság vezetője Fiedler Imre nyugalmazott századosnak, aki egy évig és öt hónapon keresztül mint a katonai parancsnok helyettese mellé beosztott tiszt fáradhatatlanul és buzgón látta el nagy munkakörét, abból az alkalmából, hogy aradi térparancsnokká történt kinevezése folytán elhagyja Temesvárt, a legfelsőbb szolgálat nevében a katonai parancsnokság dicső elismerését és köszönetét fejezte ki.

Beketűntetés Milanóban.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Luganóból jelentik: A milanoi lapok nagyon röviden írják az orosz munkás- és katonatanács kiküldötteinek tegnap Milanóban történt fogadásáról és az ez alkalommal lezajlott tüntetésekről. A Corriera de la Sera és a Secolo azzal vádolják a szocialistákat, hogy az orosz delegátusokat a saját pártcéljaikra és azért, hogy a béke érdekében propagandát csináljanak, egészen lefojgalták. A két orosz delegátus, Goldenberg és Smirnov délután három órakor érkezett Milanóba, ahol őket a pályaudvaron a helyettes polgármester, a szocialista községtanács tagjai, a munkás egyesületek képviselői és nagy néptömeg üdvözölték.

A pályaudvarról a vendégeket a városházára kísérték, ahol Goldenberg és a helyettes polgármester beszéltek. A városházáról a milánói Avanti szerkesztőségéhez mentek. A hangulat az egész uton lelkes és háboruellenes volt és sürün lehetett hallani ilyen kiáltásokat:

— Éljen Lenin!

— Le Kerenszkivel!

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasói,

hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelmebe nem veszi, büntetendő cselekményt követ el.

Millió család kakaóval.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

A berlini hadiuzsora hivatal seprűje, noha már nem egészen új, ugylátszik igen jól seper. Néhány nappal ezelőtt írta meg az Aradi Közlöny, hogy bezárattott ez a hivatal több előkelő éttermet, mert azok tulajdonosai maximális áron felül vásárolták élelmiszereket. Most pedig — mint Berlinből jelentik — nagyszabású kakaóval üdött uzsorát lepleztek le, amely Berlin és Bréma között játszódott le.

Letartóztatták és vizsgálati fogságba helyezték: Pape Robert brémai nagykereskedőt, Fack Emilt, a brémai Brölin és társa cég prokuristáját, Knief Vilmos főkönyvelőt, Lins Frigyes nagyvágót, Breuning Jenő brémai gumigyárosot, Knap Frigyes és Czeri Emil berlini gyárosokat, továbbá Steinhart nevű cigaretta-kereskedőt és egy Devicz nevű főhadnagyot Wunsdorfban. A főbűnös Mőzer Arthur kereskedőt nem lehetett letartóztatni, mert betegen fekszik a kórházban.

Az utóbbi Pape brémai kereskedőnek négy vaggon kakaót ajánlott megvételre tizenhat márkáért fontját. Az egész üzlet lebonyolításához egy millió kétszáz ezer márkára volt szükséges. Pape, Steinhart és ennek Muszali nevű társa után a kakaót egy hamburgi cégnek ajánlotta megvételre, amely hajlandó is volt az üzletet megkötni, azonban tekintettel az üzlet nagy arányaira, néhány napi haladékot kért és eközben a hadikakaótársaságnál érdeklődött vajjon szabad-e megvennie a négy vaggon árut. A hadi társaság azonnal jelentést tett a hadiuzsora hivatalnak.

Az üzlet lebonyolítása azonban nem akadt fenn, mert a hamburgi cégnek egyik tisztviselője megjelent Brémában és letétbe helyezte egy ottani banknál egy millió száz-tízezer márkát. Pape időközben másnak is eladta a kakaót és pedig tizenhét és fél márkáért fontját és azt írta a hamburgi cégnek, hogy a kakaó most már csak huszonkét és fél márkáért kapható. A cég akceptálta ezt az árat és utasította a brémai bankot, hogy letétjét egészítse ki egy millió háromszáz ezer márkára, amely fizetendő az áru elszállításakor. Az üzletben részes volt Fack és Breuning is és ők tárgyaltak a hamburgi céggel. Pénzt kellett felhajtani, hogy Mozertól átvessék az árut mert a bankban deponált összeghez nem tudtak hozzájutni. A pénzembert Knief hajszolta fel, Lins Frigyes brémai nagyvágó személyében akinek ezért nagyobb összegű províziót helyeztek kiállításba. Augusztus 4-én Pape és Knief felkeresték a betegen fekvő Mozert a kórházban, aki átadott nekik egy

doboz kakaót mintául és sürgette, hogy délig fizessenek ki hatvanezer márkát, mert a kakaó tulajdonképpen Czeri Emil berlini gyárosé és vele úgy egyezett meg, hogy délig az üzletet lebonyolítják. A brémai nagyvágó utasította berlini bankárját, hogy fizesse ki az emíjtett összeget Mozernek.

Véletlen következtében ez a bankház a fizetést nem teljesítette és így még a hadiuzsora hivatal a z egész társaságot elfoghatta mielőtt azok az egy doboz kakaó feijében a brémai banknál fekvő 1 millió háromszáz ezer márkát felvehették volna. A rendőrség a hivatal megbízásából most azon fáradozik, hogy megállapítsa tulajdonképpen a kakaó hol van.

Dicső elismerés Fiedler Imre századosnak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Lovag Schreiter József ezredesi az aradi térparancsnokot magasabb katonai érdekből Lublinba helyezték át.

Aradváros közönségét közvetlenül érinti ez a rendelkezés, mert az eltávozott ezredes mindenkor meleg érdeklődéssel viseltetett a város polgársága iránt, intézkedéseinek egész sorozatával ápolta a város közönsége és a katonaság közötti jó viszonyt s ezeknek révén a város közönsége meleg szeretetébe fogadta lovag Schreiter József ezredest. Különösen nagy súlyjal és értékkel bírt ez a kapocs a mai nehéz napokban, amikor szinte egybe van forrva a polgárság a katonasággal, amikor ugyyszólván mindenkinek az élete a katonai élethez van láncolva.

A helyőrség tisztikara távozó ezredesről társas vacsora keretében vett búcsút. A pohárköszöntők hangjában ott rezgett az egész város hálás közönségének legteljesebb rokonszenve azokért a cselekedetekért, amelyekkel nevét lovag Schreiter József előttünk emlékezetessé tette.

A parancsnoki személyváltozásban Arad közönségére csak egy a megnyugtató. Az hogy utódjává Fiedler Imre századosot nevezte ki a temesvári katonai parancsnokság. Fiedler Imrét nem kell külön bemutatnunk Arad város közönségének, hisz katonai pályájának legnagyobb részét Aradon töltötte el, innen ment ezredével a harcra, honnan súlyos fülbajá-

Kétszáz ezer koronás család.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Két jómodu fiatalember, **Benedek** László debreceni magánzat és **Schlakta** János jogszigoriot, csúnyán rászédett két szerb üzér. Kitűnő üzletek lebonyolításához kétszáz ezer korona kölcsönt esalt ki tőlük és nemcsak, hogy a kamatot nem adták meg nekik, hanem még a tőkét is megtartották.

Közös ügyvédjüknek, egy országgyűlési képviselőnek irodájában ismerkedett meg a két fiatalember a két szerbvel, **Popovics** Mihállyal és **Czveity** Andrásossal. Mind a négyen a képviselő előszobájában ültek és beszédbe elegyedtek. A két szerb nagyhasznu vállalkozásokról beszélt neki, husz százalékos nyereséget ígért tőkéjük után, ha pénzt adnak egy üzethez. Magukat bejegyzett cégnek mondták és minden bizalomra érdemesek. A két fiatal ember megkérdezte a képviselőt, aki régebben jogtanácsosuk, vajjon mit szól a szerbek ajánlatához, mire a képviselő megnyugtatta őket, hogy ismeri a két délvideki sertéskereskedőt nekik is ügyvédjük és hátran ajánlhaja őket megbízható emberek.

Benedek és **Schlakta** a kétszáz ezer koronát habozás nélkül átadta a két szerbnek. Sertést, húst, zsírt, mézet gyümölcsöt és meggyebet vette a szerbek a pénzen és nagy forgalmat közeli hasznot jeleztek a két fiatalembernek. Egyik hét azonbanmulott a másik után s a leszámolás és visszafizetés napja csa nem akart elérkezni. Minden termiust újabb halogatás követett, újabb kifogás, hogy most nincs vagyon, nem lehet szállítani, most meg a pénz kiűn van előlegben jobb árura és több efféle.

H I R E K.

D'Annunzio bombázta Pólat.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Luganóból jelentik: A *Corriere de la Sera* augusztus 5-iki számában tudósítást ad ki Póla bombázásáról. A tudósítás szerint augusztus 2-ről 3-ra virradó éjjelen három csoport **Caproni** hidroplán több más típusu repülőgéppel támadást intézett Póla ellen. Az egyik **Caproniban** foglalt helyet két pilótatársával **Gabriele D'Annunzio**. Ezt a gépet indították el elsőnek és ugyancsak egy óra múlva elsőnek tért vissza. 18 repülőgép részéről a bombázás három órán át tartott. Az olasz lapok nem dicsőkednek a légitámadás nagy sikereiről.

Válasz egy panaszos felszólításra.

Kaptuk a következő levelet:

Igen tisztelt szerkesztő ur! Bocsás lapjának múlt vasárnapi számában a közszolgálati alkalmazottak beszerzési csoportjával szemben megjelent rekrimináló felszólításra szíveskedjék a következőket közreadni:

A beszerzési csoport folyó évi július 11-én alakult meg. Alapszabályainkat jóváhagyás végett és a megfelelő forgó tőke engedélyezését célzó kérvényünket Arad város főispánja július 26-án terjesztette fel a pénzügyminiszteriumhoz. Többszöri sürgetés dacára a jóváhagyás és pénzkültetés még nem történt meg. Jóváhagyott alapszabály, de különösen anyagi eszközök híján, oly intenzivitással, mint ma

Benedek és **Schlakta** végül is megunt a halogatást és energikus fölszólítást intézett a két szerbhez, hogy fizessék meg azonnal a pénzüket. A két üzér ekkor merész fordulattal kijelentette, hogy nem fizet, mert nem kölcsönképpen kapták a pénzt, hanem a két fiatalember üzleti társuk, vésni taroznak tehát a rizikót és a kárt is. Ráfizetéssel dolgoztak, a tőke elcsúszott nincs pénz, tehát nem fizetnek.

Ekkor látta a két tapasztalatlan debreceni fiatalember, hogy kikkel van dolguk. A két szerb közben a hatósággal is hajba keveredett árdragítás miatt s nyíltan a szemébe mondotta az előkelő összeköttetésekkel bíró két ifjunak, hogy csak akkor adják vissza a pénzüket, hogy ha kilúzzák őket a bajból. Tanuk is vannak erre, akik jelen voltak több nyíltanosan lefolyt heves jelenetnél. Mert bozánnyok is származtak a dologból, így például **Benedek** László egyikben éles kardot dobott a szerbek után.

Július 30-án főjelentést tett **Benedek** és **Schlakta** a két szerb ellen a szegedi rendőrségen.

Dreyer József rendőrkapitány így szólt hozzánk:

— Szerencsétlen ifjak, kikre bízták maguk a pénzüket! Nézzék itt ezt a hatalmas aktacsomót, ez mind ennek a két szerbnek az ügye.

A szegedi rendőrség a budapesti ügyészséghez tette át az ügyet, a mely sürgős vizsgálatot indított. Megjegyzendő, hogy a két szerb vagyonából már százezer koronánál nagyobb összeget bűnügyi zárlat útján lefoglaltak. Eljárás van ellenük Szabadkán és Szegeden is árdragítás és csakas miatt. Csak ideiglenesen vannak szabadlábon, három hónapig már előzetes letartóztatásban voltak. Különben kémkedés miatt is volt már eljárás.

gunk is szeretnénk, nem kezdetjük meg működésünket!

Am az épen nem jelenti azt, hogy nem dolgozunk s igen szeretnénk, ha a levélíró kartársunk személyesen győződne meg arról, hogy mily nagy munkával jár egy ily szervezet bevezetése és működésképeessé tétele, sőt igen szívesen vennék, ha munkásságával és bizonyára tapasztalatokon alapuló tanácsaival segíteni igyekeznék e munkánkban.

Eddigi működésünkről különben készséggel ad felvilágosítást a csoport vezetősége.

Az előmunkálatok, hogy minden szükséges élelmi és ruházati cikkel, valamint tüzelőanyaggal ellátassék a csoport, már megtörténtek. Arad város területén kívül való gabona vásárlásra az engedély megkérletett s több ízben és módon sürgettetett is.

A tagokat közvetlenül érintő minden újabb mozzanatról a sajtó útján hírt fogunk adni.

Hogy már is több eredményt fel nem mutathattunk, mint látható, nem rajtunk mulott! Egyelőre türelmet, emberi belátást és nagy munkánkban jóindulatu részvételt kérünk.

Az Aradi Közszolgálati Alkalmazottak Beszerzési Osoportja elnöksége.

— **A király nem óhajt születésnapjára ünnepséget.** *Bécsből* jelentik: Mérékadó helyről azt jelentik, hogy a királynak az a kívánsága, hogy legfelsőbb születésnapja alkalmából, augusztus 17-én, valamint legfelsőbb nevénapja alkalmából, november 4-én, tekintsenek el külön ünnepségek rendezésétől. Óhatsége akaratainak ez a megnyilvánulása csak újabb bizonyítéka annak, hogy óhatsége, el nem mondja

számot vet az idő komolyságával, mennyire tekintettel van a híven kitartó lakosságra.

— **Ferdinánd belgár király trónralépésének évfordulója.** Ma harminc esztendeje lépett **Ferdinánd** cár a trónra. Ez alkalmából a vártemplomban d. e. 9 órakor hálaadó istentisztelet tartanak, melyen a katonazene játszik. Az ünnepségre a katonaság a város közönségét meghívja.

— **Horthy Miklós német kitüntetése.** A király megengedte, hogy nagybányai **Horthy** Miklós sorhajó kapitány, a **Novara** hős parancsnoka, a német császár által neki adományozott kardokat a vörös sas-rend második osztályához elfogadja és viselje. Az osztrák-magyar haditengerészet történetében a legfényesebb szerepet játszó kiváló tengerésztisztnak most már másodsor jut osztályrészül a német császár elismerése.

— **Aradi orvos Ferenc József rendje.** A király **Groszman** Emil dr.-nak, egy hadosztály egészségügyi osztálybeli magyar királyi népfelkelői ezredorvosnak, az ellenséggel szemben tanusított kitűnő és önfeláldozó szolgálatáért a hadiékítményes **Ferenc József rend lovagkeresztjét** adományozta. **Groszman** dr. a mozgósítás első napja óta teljesít rendkívül hasznos szolgálatokat a fronton és telettes hatóságai orvosi tevékenységéért többször részesítették őt dícséretben és kitüntetésben.

— **Eltűnt egy Rákóczi-harang.** Szászrégenből jelentik: A tavalyi oláh betöréskor a kitűntett **Görgény**szentimre község református templomának történelmi nevezetességu **Rákóczi** harangját, **I. Rákóczy György** fejedelem ajánlóját a katonaság a szászrégeni vasuti állomásra szállította, hogy onnan Debrecenbe vigyék. A nevezetes harang, melynek súlya 6 mm., azóta nyomtalanul eltűnt. A szászrégeni járás főszolgabírója most az összes hatóságokhoz átiratot intézett, melyben arra kéri őket, hogy az eltűnt harang után nyomozzanak. A harangot valószínűleg valamelyik vasuti rakárban meg is találják majd.

— **A külügyminiszter a német osászárnál.** *Berlinből* jelentik: **Czernin** Ottokár gróf külügyminiszter **Hohenlohe** nagykövettel a főhadiszálláson tett látogatása után a német trónörökös arcváralára utazott. Holnap visszaérkezik *Berlinbe*, ahol **Wenzeln** fogja **Michaelis** kancellár látogatását.

— **Az új kivándorlási biztos.** A Magyar Tudósító jelentik: A király dr. **Fest** Lajos miniszteri osztálytanácsost az ötödik fizetési osztályba kivándorlási biztosá nevezte ki és a miniszteri tanácsos címét adományozta neki.

— **Újabb szökések a honvéddadosztálybíró-ság fogházából.** *Budapestről* telefonálja tudósítónk: A honvéddadosztálybíró-ság **Margit-körúti fogházából** újból megszökött több betörés és lepás miatt hosszabb időre elűt katoná. A szökevények a következők: **Cseh** Antal, **Rozinka** Géza, **Sisku** József, **Düffer** János és **Medvigy** Vilmos. Az utóbbi már többször szökött meg a honvéddadosztálybíró-ság fogházából, a legutóbb úgy, hogy leugrott az egyik tárgyaló szoba emeleti ablakából. **Medvigy**et azzal gyanúsították, hogy ő követte el a **Kammermayer**-utcai ékszeresbolt kifosztását is. A napokban el is fogták, de most ismét sikerült megszöknie.

— **Házvétel.** *Berán* Béla megvásárolta **Fényves** Károly építésznek **Perényi** és **Sárosi** utcák sarkán lévő bérházát 175.000 koronáért.

— **Kávésarak.** Közhirre tesszem, hogy a jelenleg érvényben lévő legnagyobb kávésarak 1917 évi szeptember hó 15-ig érvényben maradnak. **Varjassy** Lajos polgármester.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Repülő támadás Anglia ellen.

Berlin. A Wolff ügynökség jelenti este: Flandriában és Verdunnél élénk tüzérségi harc. Romániában csapataink újabb sikereket értek el.

Rotterdam: Londonból jelentik: Tegnap délután 20 repülőgép jelent meg Felix-Pauvl fölött. Az ellenséges repülők menten harcizajba sorakoztak, egyik részük Margateig röpült és bombákat dobott az ország belsejében. Sütatonban. Nyolc férfi, 9 nő és 6 gyermek meghalt, ötvenen megsebesültek. Margate bombázásánál egy lakatlan ház egészen elpusztult.

Genf. A Newyork Herald párisi kiadása jelenti: Lansing külügyi államtitkár a szená-

tusban kijelentette Stone szenátor kérdésére, hogy az Unio és szövetségesei között nincs semmiféle írásos egyezség a békére vonatkozólag.

Lugano: A fabianus szocialista kiküldöttek kijelentették, hogy a Stockholmba utazás szükséges, hogy az orosz szocialistáknál a német többség befolyását ellensúlyozzák.

Stockholm: A kadettpárt legutóbbi kongresszusán Singarew kijelentette, hogy a hadikiadások naponta 50 millió rubelt tesznek ki, eddig harmincöt milliárd volt a hadiköltség. Ha a háborút ezévben befejezik, még akkor is legalább 12 milliárdra lesz szükség.

— **Eljegyzések.** Brad Péter nagypéli tanító eljegyezte Fratean Juliskát Aradról. Román Konrád Triest és Janiga Ilonka jegyesek Minden külön értesítés helyett.

— **Sajtótudósítók előléptetése.** A hivatalos lap közli, hogy a miniszterelnök Bonitz Ferenc és Biró Pál miniszteri segédtitkár-sajtótudósítókat miniszteri titkár-sajtótudósítókká, valamint Párdány Oszkárt miniszteri segédtitkár-sajtótudósítónak nevezte ki. Mindhármán kipróbált munkaerői a miniszterelnökség sajtóosztályának.

— **Az aradi iparüzők listamonarchiájának megállapítása.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara a pékeknek, cukrászoknak, vendéglősöknek, kávéháztulajdonosoknak, piskólagyárosoknak, kávémérőknek, bodegásoknak és mézeskalácsosoknak körlevelet küldött, hogy elentsék be: mennyi listra lesz szükségük havonként a jövő évadban? Amennyiben valaki tévedésből nem kapta volna meg a körlevelet, jelenkezzen délelőtt a kamaránál iparigazolványával. A kamara értesíti az érdekelt iparüzőket, hogy csak teljes névvel és lakcímmel ellátott bejelentéseket vehet figyelembe.

— **Házasság.** Husztyán Endre állami tanító f. hó 9-én esküdött örök hűséget Vágó Mancika állami tanítósnak Aradon. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Az amerikai millárdosok hadiújsorája.** Hágából jelentik: Washingtonból jelentik, hogy Wilson elnöknek mindinkább meggyűlt a baja az amerikai nagytőkével, amely ugyilátszik nagyobb hasznot akar húzni a háborúból, mint ahogy az állam érdekei megengedik. A nézeteltérések a nagytőke és az elnök között a szén, az acél és lőszer árának megállapítása körül annyira kiélesedik, hogy emiatt komoly válság fenyeget. Az elnök túlzottnak tartja a háború által okozott kiadásokat, ami latúnik abból is, hogy a pénzügyminiszter újabb egy milliárd kölcsön felvételére kért felhatalmazást a kongresszustól.

— **Horvátország szénellátása.** Zágrábról jelentik: A szénhiány réme ismét kísért. Zágrábban és Horvátország más városaiban hetek óta nagy zavarral küzd a gázgyárak üzemének fentartása. Legujabb az abbáziai elektromos-művek üzemét kellett a szénhiány miatt teljesen megszüntetni.

— **Köszönetnyilvánítás.** Reusz Mór az izr. fuárvaháznak egy kis hordó ecetet ajándékozott. E nemesszívű adományáért ez utón is hálas köszönetet mond az izr. fuárvaház vezetőség.

— **A csongrád—szegedi hajóáratok megnyitása.** A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási R.T. igazgatósága közhírré teszi, hogy személyszállítással egybekötött menetrendszert teherjáraikat Csongrád és Szeged között — melyek kis víz miatt szüneteltek — folyó évi augusztus hó 11-ével ismét megnyitja.

— **Nem lesz Aradfalva.** A magyar királyi belügyminiszter ma érkezett leiratában értesíti a polgármesteri hivatalt, hogy Aradváros közönsége által egy kárpáti falu újra építésére összegyűjtött adományokat készhez vette és azt köszönettel nyugtázza. Az adakozók intenciói szerint a Mémorita rend adománya katolikus templom építését, a Neuman Test vérek adománya pedig községi ovóda létesítését fogja szolgálni. Azt a kívánságot, hogy az Aradváros közönsége által újra épített falu Aradfalva névvel viselje, a miniszterium a törvény szerint nem teljesítheti, ellenben a falunak egyik utcáját az adakozókról fogják elnevezni.

— **Városi vendéglő terve.** A gazdasági szék ma délelőtt tíz órakor ülést tartott Zubor Andor tanácsnok elnöklésével. Az ülésen foglalkoztak ismét a Gábor András és társai által beadott ajánlattal a városi vendéglő létesítésére. A gazdasági szék elhatározta, hogy legközelebb együttes ülést fog tartani a közéleti felügyelő bizottsággal és ezen az ülésen részletesen kifogják dolgozni a városi vendéglő tervezetét. Ugyanis Gábor András ajánlatának érintetlenül hagyásával az a vélemény merült fel, hogy egy polgári étkezdét és ezenkívül több népkonyhát kellene a városnak létesítenie. A városi vendéglőben naponta két-három tából álló ebédet adnának olcsó árban a középosztály részére és hordatni is lehetne onnan az ebédet és vacsorát. Az egészen szegényebb néposztályok részére pedig népkonyhát kell felállítani az egyes kerületekben. Ezekben a népkonyhákban a szegény emberek pár fillérért egy-egy tál meleg levest, vagy füres főzeléket kapnának. Az ülésen, amely erről a szép tervről dönteni fog, Gáborék képviselője is jelen lesz, hogy nyilatkozzék hajlandók-e Gábor András és társai erre vonatkozólag is újabb részletes már az árak megjelölésével ellátott ajánlatot tenni.

— **A „Ludwig-baka” szerkesztősége fogságba esett.** Miskolci tudósítónk jelenti: A miskolci 65-ös bakák két esztendeje, hogy a fronton egy eleven, ügyesen szerkesztett tábori újságot adtak ki Ludwig-baka címen. Ezt a tábori újságot a hinterlandban is szívesen olvasták. A Ludwig-bakát Munk Artur dr. főorvos szerkesztette. A legujabb augusztus 1-ei szám azonban már az ő szerkesztői ellenjegyzése nélkül jelent meg. A Stanislaw előtt lefolyt véres viaskodásban, ugyanis, amelyben a 65-ösök újból dicsőségesen vették ki részüket. Munk dr. orvos fogságba esett s vele együtt az ellenség kezébe jutott a tábori újság egész kéziratára is. A lap elhözést kér azoktól a munkatársaktól, akiknek már közlése elfogadott kéziratai nem jelenhetnek meg, mert a főszerkesztővel és kéziratokkal együtt már nem vannak Oroszország belsejében. Már pedig — mondja a Ludwig-baka — az oroszok sziborubbak a legszigorubb szerkesztőségünél is és kéziratokat nem adnak vissza. A Ludwig-baka új szerkesztőségét e véres napokban sem hagyta el jókedve.

— **Rablótámasztás a vonaton.** Nagyváradról jelentik: A nagyváradon lévő Vársonkolyoshoz közeli vonatból egy katona kidobta egy uriaszonyt, akitől elakart a csomagját. Az szony Cséplő Demeterné férjét látogatta meg Romániában, ahol egy kórházban súlyos betegen fekszik. Hazatérőben volt, amikor észrevette, hogy egy széles vállú, magas termetű katona folyton figyeli. A katona megvárta, míg az asszony teljesen egyedül maradt a perronon. Mikor a vonat már nem messzejárt a vársonkolyi állomástól, a katona hirtelen odaugrott. Kikapta az uriaszony kezéből a csomagot és mellébe lökte. Az asszony a holmija után kapott és dulakodni kezdett akatonával, ki kinyitotta a vonat ajtaját és letaszította az asszonyt. Cséplő Demeterné kiszüplte a robogó vonatból és lezuhant a töltés alá. Csak későn vették észre az arajárók. Csomagja és pénze ott fektet mellett a kavicsokon. Az asszonyt életveszélyes sérülésekkel beszállították a Bihar-megyei közkórházba.

— **A hadiavonult aradi nyemdzsok hozzátartozóit ezúton hívjuk fel, hogy folyó hó 15-én, szerdán délután 3-5 óra között a Munkás Otthonban segély felvétele végett jelentkezzenek.**

— **Orfeumtársulat a Központban.** Ma este fél 9 órakor a nagyszerű új műsor. Előadás alatt frissen csapolt sör.

— **Könyv- és zenemű ajándékok Kerpelnél.**

SPORT.

+ **33-as tisztkar győz 5:3 arányban a Budapesti Athletikai Club ellen.** Legértékesebb győzelmeinek egyikét aratta vasárnap délután a 33-as gyalogezred tiszti csapata. A jó klaszsisu egyetemi csapat már-már a győzelem gazdag jeleivel hagyta el a pályát, amikor a tiszti csapat játékosai kezdő lendületbe jöttek s minden lépésükben a legkíméletesebb kímélettel és lelkesedéssel fontos győzelmet arattak felettük. A játék izgalmait a közönségre rendkívül közvetlenül hatottak s ez viszont a játéktempó fokozására serkentette az aradi fiukat, aminek a következménye nem maradhatott el. A tiszti csapatban különösen Borszéki és Szendrő szolgáltak rá a közönség elismerő ünneplésére. Jó bíró volt ifj. Szathmáry István. (AAC.)

MOZGOKÉPSZINHÁZ.

* **Az aranypók.** (Lily Beck, Nikolai Johannsen és Lars Hansson az Apollóban.) A Nordisk társaság legkiválóbb művészei léptek tegnap fel az Apollóban egy kép keretében. Már itt előljáróban elismeréssel kell szólnunk a színházról, amely korántsem használja ki azt a kedvező helyzetet, hogy ma-egyedüli szórakozó hely a városban, hanem bőkezű áldozatkészséget vonultatja fel gyors egymásutánban a legkiválóbb műsorokat. A tegnapi kép is egy spanyol tárgyú apacs dráma, telve a déli vérhevességgel, az apacsvilág misztikus szépségével, romanticizmussal, elbűvölő szépséges látvány a spanyol utca, az éjjeli élet egy-egy eiragadó jelenete, telve erősen lüktető drámai cselekménnyel, szinte lebilincseli a nézőt. S a színház még e mellett a kiváló drama mellett elsőrangú Nordisk vígjátékkal is kedveskedik közönségének, a „Kedves vendég” címen. A közönség pedig nap-nap után színtől megöltö a nézőteret, mintegy bizonyossággal annak, hogy méltányolni tudja a művészi szépet és jót.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A zöldségfélék és gyümölcs szállítási igazolványa. Az Országos Közélemezési Hivatal elnöke rendeletben közli, hogy a zöldség- és gyümölcsféléknek szállítási igazolványhoz való kötését a következő cikkekre is kiterjesztik: Zöldségfélékből: Étkezési hagyma, zöld, éretlen, nyers hagyma, érett, száraz vörshagyma vagy fokhagyma és bármiként konzervált hagyma, valamint dughagyma, továbbá az étkezési célokra szolgáló repárlék: sárga- vagy murekrépa (karotta is), cékla- vagy vörösrépa, fehér- vagy kerekrépa (nyersen vagy bármiként konzerválva), párhagyma, petrezselyem, pasztinák, tök (főző- és sült), kalaráb, kelkáposzta és egyéb kelfélék, fehér és vörös fejeskáposzta, ugorka, paradicsom, retek, gumós zeller, paraj (laboda, spenót), torma, friss — csöves — gyenge tengeri zöldborsó, zöldborsó, saláta. Gyümölcsökből: Szilva, dinnye, gesztenye. Ezen cikkek befűléi szállítása ezer kilogramm mennyiségig teljesen szabadon szállíthatók.

SZERKESZTOI ÜZENETEK

Temesvári előfizető. Aradon nincs női zenekar.

A szerkesztést felöl:

Stauer József

Fájdalmas szívvel tudatjuk, hogy szeretett kartársunk

Pavlovits Szvetozár

aradi ügyvéd

folyó évi augusztus hó 12-én elhunyt. Temetése folyó hó 14-én délután 4 órakor lesz a felső temető halottas házából. Felkérjük a kartárs urakat, hogy a temetésen megjelenni sziveskedjenek. Aradon, 1917. évi augusztus hó.

5389

Az aradi ügyvédi kamara.

CSAK

RÁDIUM

SÓSBORSZESZT

használjunk test és egészség-
ápolásra.

Nagy üveg ára	K. 6.60
Közep üveg ára	K. 3.30
Kis üveg ára	K. 1.20

Gyártja:

A Dunán'uli Gazdas. Szeszgyárosok
Szeszfinomító Reszvénytársasága
Nagykanizsán. 4981

30 HP. Renault, luxussal kiállított

AUTÓ

6 ülésel, minden hozzávalóval, teljesen kifogástalan állapotban, átköltözés miatt sürgősen

eladó.

Cím a kiadóban. 5369

Házeladások,

valamint kisebb és nagyobb birtokok eladását, parcellázását közvetíteni vállalkozunk. Az ország minden részében előjegyezve kis- és nagybirtokok. Aradon magán- és bérlések. Ajánlatokat, megbízásokat kér

Halmai József

adásvételi közvetítő iroda.

Likás: Deák Ferenc-u. 5.

Telefon 726. 2369

6—1917. alapít. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A néhai Weitzer János aradvárosi jótékony és közcélú alapítványról alkotott s a m. kir. belügyminiszter ur által 36383—1917. sz. alatt jóváhagyott alapító levél 3-ik szakasza (csoport 3-ik pontja) alatt megjelölt 2400 korona segély összegéből létesített Hat egyenkint 400 (Négy száz) koronás ipariskolai vagy technikai szakintézet látogatására szolgáló segély összeg elnyerése iránt ezennel nyilvános pályázatot írunk ki.

Ezen segély elnyerésére pályázhatnak oly vagyontalan aradi

polgári fiú gyermekek, kik egyrészt ipariskolát, vagy technikai szakintézetet szándékoznak látogatni, másrészt ipari és technikai képzettségük tökéletesítése érdekében tanulmányi utazásokat szándékoznak tenni.

A pályázati kérvények folyó évi augusztus 31-ig bezárólag Arad város polgármesteréhez, mint a Weitzer János jótékony alapítványi bizottság elnökéhez nyújtandók be.

Kérvényezők tartoznak igazolni:

a) hogy aradi lakos szülőktől származnak, nem téven különbséget, hogy a szülők élnek-e, vagy meghaltak,

b) hogy úgy maguk, mint szülők, amennyiben élnek, vagyontalanok,

c) hogy kezdő iparizók, vagy kezdő ipari munkások,

d) kötelesek kérvényükben megjelölni, hogy mely iskolában, gyárban, vagy műhelyben óhajtják képzettségüket tökéletesíteni s igazolni, hogy felvételük a megjelölt helyen biztosítva van

e) kötelesek az előképzettségüket igazoló bizonyítványt, továbbá

f) születési bizonyítványt,

g) erkölcsi bizonyítványt bemutatni,

h) kötelesek kérvényükben ki-

jelteni, hogy tanulmányaik befejezése után ipari tevékenységüket Magyarország területén folytatják.

A fenti segélyek elnyerése után a segélyezett kötelesek iskolai, vagy munkaadói bizonyítvánnyal igazolni, hogy tanulmányaikat tényleg megkezdték, folytatják és kötelesek tanulmányaikról s tapasztalataikról a Weitzer János alapítványi bizottságnak jelentést tenni.

Weitzer János jótékony és közcélú alapítványi bizottság 1917. évi július hó 1-én.

Varjassy Lajos s. k.
polgármester.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcot vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztalanságot. Ara egy tégelynek 3—K.

Ibolya Doré szappan 3 kor., Ibolya Doré tej 1 K 50 fill. Ibolya Doré hölgypor 1 K 50 fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag CITRAS-sal.

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérszűrés gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Banne a chinin- és vas gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 3 korona 60 fillér. Nagy palack ára: 6 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, finom fűszeres ízű, szon-gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegek részére és ott, ahol a condurongó létezik jótékony. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1915

Rozsnyay Mátyás gyógy-szertárában Arad, Szabadság-tér.

Viszketeg, izzadás, napégés, bőrbetegségek, ruhák és szőnyegbőrök, fekély, dagadt és sebek ellen biztos és gyors hatása szer a

**Bereka-
közöcs,**

nem piszkít és teljesen szagtalan. Els tégely

1 K. nagytégely 5 K., csaldó tégely 9 K. Hezzárolt berekaszappan 4 korona. Készült: **Gerő Sándor** gyógyszerész, Nagyménfő. 108. 7161

Aradon kapható: gutori Földes Károlyné és Földes és Hebe gyógyszerésztárban.

Cognac:

**Keglevich,
Dékány,
Marty,**

Adriatika gyártmány,

valamint likőr, rum- és valódi erdei

Málna-szőrp

palaokban beszerezhető nagyban és kicsinyben 2058

Weiszberger Sámuel

ntódnál

Körösvölgyi Pálinkaraktár

Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

6-1917. alapít. biz. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

A néhai Weitzer János arad városi jótékony és közcélú alapítványról alkotott és a nagyméltósága m. kir. belügyminiszter ur által 36383-1912. szám alatt jóváhagyott alapító levél 3. szakasz A) csoport 1. pontja alatt írvett 5000 koronából kiosztandó segélyek elnyerése iránt ezennel pályázatot irunk ki.

Ezen segélyek elnyeréséért pályázhatnak oly önhibájukon kívül szükségbe jutott aradi kisiparosok, akik nyilvános vagy társadalmi alaptól segélyben nem részesülnek.

A pályázati kérvények folyó évi augusztus hó 31-ig bezárólag Arad város polgármesteréhez, mint a Weitzer János jótékony alapítványi bizottság elnökéhez adandók be.

A segélyt Kérvényezőkhártoznak a kérvénycikkhez:

1. születési bizonyítvány,
2. erkölcsi bizonyítványt,
3. illetőségi bizonyítványt csatolni és 4. igazolni, hogy a pályázati kérvény beadását megelőzőleg Aradon legalább 10 (Tíz) éven keresztül önálló ipart folytattak.

Weitzer János jótékony és közcélú alapítványi bizottság 1917 évi július hó 1-én.

Variassy Lajos s. k.
polgármester.

Ócska, használt

ólomcsöveket

és egyéb

ólomtárgyakat

megvételre keresünk.
Aradi nyomda részvénytársaság.

Mielőbbi belépésre

keresek

fiatal, hadmentes
fűszerkereskedő

segédet.

Messzer Lipót

Kisjenő.

5364

A Békéscsabai Sertéshizlalo Részvénytársaság

garantált patkányirtó foxterrier

kutyákat

keres. 5360

Részletes leírást tartalmazó ajánlatok a cég címére **Békéscsabára** intézendők.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 évan át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati főtanulmányokról működtem, tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helyem: **Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em.** egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtőtermet** nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelom betegemet. foghuzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás után.) Aranyhidak, aranykoronák, mindennemű kaucuk fogazatok, szápadlás nélkül és légkamrával. Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (plombák), másképp díszszabás mellett készíttetnek. Bocsos pártfogását kérve tisztelettel **Mohr Jeannetta**, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelési órák: d. n. 8-12-ig, d. n. 2-7-ig. Vidékiek 24 órában helyi kielégítetnek. 491

Tűzifatermelésben jártas egyén

kerestetik.

Szíves ajánlatokat kér:

Seidner Bernát és Fia

Marosborsza.

5363

Hirdetmény.

A cs. és kir. 33. gyalogezred pótzászlóalj parancsnoksága részére keresünk

női kredai munkaerőket

német nyelvismerettel, havi 160.—, illetve 200.— kor. fizetés mellett.

Felvételi feltételek személyes jelentkezésre megtudhatók naponként d. u. 4-6 óra között a gazdasági hivatal (Verwaltungskommission) főnökénél.

Cs. és kir. 33. gy. e. pótzászlóalj parancsnoksága
Arad-Vár.

5372

Mélyen tisztelt Háziasszony!

„EFFENDI“ Seprő

a legjobb munkát végzi, mert a seprők legjavát képi.

„EFFENDI“ Seprővel

ha kísérletet tesz, életében más seprőt nem vesz.

„EFFENDI“ névre

ügyelni kérem, a mi látható minden seprőnyélen.

„EFFENDI“ Seprőt

fűszer-, festéküzletekben tartják, hol vásárlását örömmel várják.

4497

Tisztelettel értesítem Aradváros és Aradmegye n. é. közönségét hogy a **Deák Ferenc-utca 29. szám** alatt a volt **Csizmada-féle**

vendéglőt

(a Balaton-kávéház mellett) **megnyitottam.** Kitűnő konyha. Abonensek elfogadtatnak. Tisztán kezelt italok.

Nagyrabecsült pártfogásért esedezik

Lőkövits Rózsika.

Gépolaj,

Hengerolaj,

Tovotte gépszir,

Kocsikenőcs,

állandó nagy raktár

1181

Hubert József

Arad.

Telefon 262. szám.

Matteine-féle

patkány- és egéirtás

új eljárás szerint. Patkány- és egéirtáshoz ajánlok **patkány- és egéirtófusz-baciliust.** A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egéirtó-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egéirtófusz bacillus ára:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 12 K.

1 nagy adag 3-600 patkány kiirtására 20 K.

„Matteine“

vegyészeti laboratórium

Arad, Berez Mező-tér 1. szám.

Telefon 10-45. 591

Házért - földet.

60, esetleg 120 kat.

hold. elsőrendű 5322

szántót

tanyaépülettel Temes megyében, Arad közelében, vasúti állomás mellett olcsó áron városi házért vagy elad a tulajdonos. Az ingatlan 5.45% törlesztéses kölcsöne tovább fentartható a Hazai első takarékpénztárnál. Értesítést ad a kiadóhivatal.

Kifutó fiu

jó fizetéssel

felvétetik.

Béveletet a kiadóhivatalban.

Apró hirdetések.

Levelezés.

„Nyugdíjas”-nak
levele van öz. Ca. J.-től. 5368

Fiatall, intelligens
csinos úrnővel merismerkedne szórakozás céljából katonatiszt. Leveleket „Barátság” jellegre a kiadóba kér. 5361

Alkalmazást keres.

Magyar-német kisasszony,
1-2 gyermek mellé ajánk zik. Heterle Irma, Magyarpécska, Tó-utca 170. 5365

Ügyes
fehérnemű-javítónő hához, vidékre is ajánkzik. Cim a kiadóban. 5359

Házmesteri állást
keresek, hol a háztartásban segítek. Cim a kiadóban. 5379

Fiatall úri leány,
szeptember 15-re nevelőnői állást keres. Bedő Emma, Ménes, Lócs-villa. 5373

Deutsches Fräulein
sucht Stelle, geht auch aufs Land. Zuschriften erbitten unter „Elixa. eth” 5376

Ráts- és divatár
kereskedésbe kiszolgálói, pénztárosnői vagy ezek hasonló állást keres egy leány, több évi gyakorlattal és jó bizonyítvánnyal rendelkezik. Magyar és román nyelvet beszél, éves igyany 180 kor. Cim a kiadóban. 5382

Junges Intelligentes
deutsches Fräulein wünscht ihre Stelle als Kinderfräulein zu verändern. Dieselbe ist im Haushalte, im Handarbeiten und Krankenpflege bewandert. Geht auch aufs Land. Gefl. Anträge unter „Deutsche Bräuerin” an die Adm. erbeten. 5381

Gardaságba
ispáni, (partelepen felügyelői állást keres hadmentes, középkorú, nő, intelligens ember. Cim a kiadóhivatalban. 5346

Alkalmazást nyer.

A nádoriakti körjegyzői
irodában egy kiegészítő munkás, férfi vagy nő, állandó alkalmazást nyer. Feltevések levelezés útján. Előjáróság. 5364

Kilátó tin
felvétetik Brandes és szeresznél, József főherceg-ut 12. 5385

A Hunnia kalapészakéna
elsőrendű közleány állandó munkára jó fizetéssel felvétetik. 5330

Bejáró,
szépen beszélő német kisasszonyt keresek egész napra. Tokóly Imre-utca 58. 5351

Lakást keres.

Csalosan bútorozott
szoba kerestetik azonnalra. Ajánlatok a kiadóba keressék. 5362

2-3 szobás
lakás mellékkeliségekkel azonnalra, vagy november 1-re kerestetik a belvárosban. Cimeket a kiadóba kér. 5303

Vétel és eladás.

Ajánlatot keres
1000 hektár terület must szőlőre, vevő hordóban, 6 napl szobával. Asbeth Gyula, Arad, Zrínyi-utca 4/c. 5371

Megvételre keresek
használt, de jó állapotban levő, rövid zongorát. Lovincser Péter, Kisjenő. 5370

Világos
matt hálószoba berendezés eladó. Árk-utca 7. szám. Megtekinthető délután 2-4 óráig. 5366

Tejlesen
jókarban levő hálószoba, nagy szőnyeg, különféle bútorok, szőrmatrác, tollak eladók. Megtekinthető 10-11-g Zozan-u. 1. szám alatt. 5391

Stambuli részleje
és minden zenemű kapható. **Deák Béla** könyv- és papírkereskedésében. Arad, Forray-utca. Telefon 802. 4421

Egy fürdőház
eladó. Holecz, Süveg-tér 6. 5375

Használt bútorok
és ruhák eladók. Cim Hasszinger u. 5., a tulajdonosnál. 5388

Mécs
legjobb és legolcsóbban kapható. Kálcsy utca 10. sz. építkezésnél. 5387

5.50 koronát
fizetek egy gram legfinomabb aranyért. Zalogcédulákat a legmagasabb áron veszek. Brandes órá- és ékszerész József főherceg ut 12. szám. (Lutheránus templom mellett.) 5103

Keresetek vételre
méltsébbi leszállításra, nagyobb mennyiségű, jó minőségű szénát, szénát Ajánlatok aradalmi jószágigazgatósághoz, Pankota cimre küldendők. 5270

Ajánlat
legjobb minőségű pésta-adókat 1-10 kg. csomagolásokban, legolcsóbb árban. Ezen cikkhez ügynekök: keresek. Pollák Sándor, Nádor-utca 14. 5272

Ébődös szital,
úri garnitúra eladó. Vagóhá-utca 30. Telefon 785. 5308

Baromlivess
elleni szer „Tikis” kapható egyedül Vajdits gyógyszerárban, Fejenc-tar. Kis úveg 1 90 kor., nagy úveg 3 50 kor. 2847

Veszek
uraktól levett férfi ruhát, valamint mindenféle egyenruhát a legmagasabb árban. Vidékre is elmegyek. Bieler Ignác, Boczkó-utca 1. 761

Tégla
jóminőségben, nagy és kis mennyiségben, utányos árban kapható. Jiraszek Iroda Lovarda-u. 1. szám, telefon 1097, vagy Lázár Iroda, Hasszinger-utca 5. szám, telefon 747. szám. 3483

Veszek
használt átfurt, boros, sörös, ásványvizés és hordó dugókat 6 koronáért kilogrammonként. Küldeményeket az Aradi Közlöny továbbít. 5000

Egy új használt egyenáram
2 1/2 lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Használt ólom
megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Ingatlan.

Avidéaró: beköl-örök figyelmeztetés:
Aradváros legszobább helyen egy emeletes család ház, melyben november 1-re egy 8 szobás akas üresedik, eladó Bővebbet a kiadóhivatalban. 5386

Erzsébet-utca 11.
számu ház nagy telekkel, nagy kerttel eladó. Bővebbet Battayany-utca 8., délután 4-6-ig. 5374

Autóhá Lajos-utcában
kisebb magánház, kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet: Berecz, Ipar-és Népbank. 5383

Eladó
Török Ignác-utca 15. számu ház, mely áll egy 4 szobás utcai és egy 2 szobás udvari lakásból. Tudakozódhatni ugyanott. 5355

Eladó
egy villanyerőre berendezett daráló malom kényelmes lakással és gazdasági épületekkel, a riasólakkal, zep nagy telekkel, gazdálkodásra igen alkalmas. Jó közeledési út mellett. Cim a kiadóban. 5190

Sep-és kőszeg
határában erdőszél mellett, egy-egykoron 23/1100 hold föld, a rajta levő nagy épülettel és az azt körülvevő erdővel. Kégyiákkal, érszáron eladó. Bővebbet felvilágosítást a legyérnél. 5376

22 kat. hold
bekerített szőlőbirtok Aradon, a vámtól egy és fél kilométerre, eladó. Bővebbet Dömötör mérnöknel, Ferdinánd-utca 6. sz., délelőtt 11-12 óra között. 5284

Fabán László-u. 3. számu
ház eladó. Bővebbet Szent Pál-u. 14. 5252

Modern magánház
hat szobával, villany, gáz, vízvezetékkel, kertes udvarral, a belvárosban eladó. Bővebbet Dömötör mérnöknel, Ferdinánd-utca 6. sz., délelőtt 11-12 óra között. 5283

5 szobás úri magánház
modern berendezéssel, parkirozott fenyves udvarral, külön álló üres telekkel a belvárosban eladó. Megtekinthető délután 4-5-ig. Cim a kiadóban. 4341

Ellátás.

Kerekedelmi iskola
közélemben óhajtánám leánykamat ellátásba adni, lehetőleg zongora használattal. Ellátás fejében egy kisebb családot ellátó asszistál, szappannal, mézzel és szalonnával Cim a kiadóban. 5367

2-3 deak
teljes ellátást nyerhet, német társalgással. Kálvin János u. 5. 5357

Földbirtokos
keres leánya részére oly helyet, hol olykor Aradon tartózkodása alatt teljes ellátást kapna. Özvegy asszonynál, kinek nagy leánya van, vagy fiatal özvegy asszonynál. Ajánlatokat „Szórakozás” jellegre a kiadóba kér. 5384

Kisebb iskola
leányrát, teljes ellátásra elfogad úri családot, hol a német nyelvet is elajátíthatja, zongorahasználattal. Cim a kiadóban. 5001

1-kolaba
társ intelligens ur-leányokat teljes ellátásba fogadok. öz. Dr. Balog Benőné, Kias-utca 5/a. 5280

Augusztus 15-re
orosz fogoly részére teljes ellátást keressük. Cim a kiadóhivatalban.

Különféle.

Elvesztett
Ferdinánd-utca 3. számu házból fehér fekete, fején tarka folttal, nyakán borszija, melyre „Bubi” név van bevéve. Megtaláló illő jutalomban részesül. Kalletky Vilmosnál, József-főherceg-u 21. 5377

Egy marakósi
két és fél éves mént sicszerűen ugyanilyen idős, esetleg idősebb marakósi kancáért a Takácsy Gardaság, Kúrtó. 5273

Szőlőstermés
6 kati. hold közvetlen villamos (Baracka) megállóhely mellett eladó, ugyanott nagyobb pince jövő év augusztusig kiadó. Bővebbet Wolfner, Szent László-utca 7., Arad. 5289

Gyógyászat.

Hehs Vasas cinnvera.
Suverén szer vérzegenyesség, sápkór, szélűlés, a vérzegenyességből eredő ideg-bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség, ellen. Páratlan vérképző és vérjavító, biztos évszer máliktus fertőzések- és minden infektióból eredő meg- betegedés ellen egy felkötésnek, mint gyermekeknek. Ára 5.- szer. Hehs gyógyszerár, Feides gyógyszerár. 12

A drága vanília
teljesen pótolja a pompás zamatu Vanílión, egy zacskó ára 14 fillér. Cukrászoknak, vendéglősöknek nélkülözhetetlen. Feides gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Rán és visszkotegység
elleni fehér kenőcs kapható egyedül Ferenc-téri Vajdits-gyógyászterában. Kis tégely 2 korona, nagy tégely 8 korona 50 fillér. 6171

Dr. Szahajkovszky
lábizzadás elleni szere, biztos, kipróbált ártalmatlan szer, rögtön hat, ára 1 korona 50 fillér. Kapható Feides és Hehs gyógyszerárban. 12

3654/1917. t. k. sz.

Hirdetmény.

Nagybánhegyes községnek telekkönyvi betétei az 1886: XXIX., az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.-cikk értelmében elkészítetvén és a nyilvánosságnak átadtván, ez azzal a felszólítással tétetik közre:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve a §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cikk 5. és 6. §-aiban és az 1891: XVI. t.-cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889: XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891: XVI. t.-cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törleli keresetüket, azok pedig, akik valamely teherrel átvitelének az 1886: XXIX. t.-cikk 22. §-a, illetve az 1889: XXXVIII. t.-cikk 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1918. évi február hó 27. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelle után indított törleli kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t.-cikk 16. és 18. §-ának eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889: XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1918. évi február hó 27. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelle után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előnyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889: XXXVIII. t.-cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólításukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyv hatóságához hat hónap alatt, vagyis 1918. évi február hó 27. napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelle után a betétek tartalmát csak a törvény rendelkezésénél csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelméről támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a betétek szerkesztésére küldött bizottságnak eredeti okiratokat adták at, hogy amennyiben azokhoz egyszerűmire egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pósolólag benyújtottak, az eredetieket a telekkönyv hatóságnál átvehetik.

A battonyai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság 1917. augusztus hó 7.

Heintz Géza, s. k.
kir. járásbíró.

5271

Használt ólom
megvételre kerestetik.
Bővebbet a kiadóhivatalban.